

Broedvogels van SBB-
objecten rond het **Veerse
Meer** en op **Zuid-Beveland**
in 2015

Jan-Willem Vergeer

Sovon-rapport 2015/37

Broedvogels van SBB-objecten rond het Veerse Meer en op Zuid-Beveland in 2015

Jan-Willem Vergeer

Sovon-rapport 2015/37
Dit rapport is samengesteld
in opdracht van Staatsbosbeheer

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2015

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Staatsbosbeheer District Zeeland

Foto's omslag: Mark Hoekstein , Zeelandnet, Menno Hornman.

Wijze van citeren: Vergeer J.W. 2015. Broedvogels van SBB-objecten rond het Veerse Meer en op Zuid-Beveland in 2015. SOVON-rapport 2015/37. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Inhoud

Samenvatting.....	2
1. Inleiding.....	3
2. Gebiedsbeschrijving.....	4
2.1. Veerse Meer.....	4
2.2. de Bevelanden.....	6
3. Werkwijze en omstandigheden in 2015.....	8
3.1. Veldwerk.....	8
3.2. Interpretatie.....	8
3.3. Weersomstandigheden.....	9
3.4. Foutenmarges.....	10
4. Resultaten.....	11
4.1. Soorten en aantallen.....	11
4.2. Bespreking per deelgebied, inclusief vergelijking met voorgaande jaren.....	12
4.2.1. Veerse Meer.....	12
4.2.2. Bevelanden.....	22
4.3. Ecologische vogelgroepen en Rode Lijst.....	25
4.3.1. Veerse Meer.....	25
4.2.2. Bevelanden.....	26
5. Evaluatie.....	27
Literatuur.....	29
Bijlagen.....	30

Samenvatting

In het voorjaar van 2015 zijn negen SBB-objecten rond het Veerse Meer en vier objecten op Zuid-Beveland gekarteerd op broedvogels. Aan alle objecten werden in de periode april-juni tenminste vijf bezoeken gebracht. Er werden vijf inventarisatieronden uitgevoerd in de periode april-juni, waarbij in totaal 127 uur is besteed aan veldwerk.

In dit rapport wordt een korte schets gegevens van de hoedanigheid van de onderzochte objecten en wordt het veldwerk verklaard en verantwoord. Vervolgens worden per deelgebied de resultaten besproken, waarbij waar mogelijk een vergelijking wordt gemaakt met eerdere karteringen. Tevens worden een aantal relevante AVIS-soortgroepen besproken en wordt ingegaan op de aanwezigheid van soorten van de Rode Lijst en van voor het N2000-gebied Veerse Meer kwalificerende broedvogels.

De resultaten van de kartering wijzen op een toenemend accent van soorten van opgaand bos in veel deelgebieden. De Rode Lijst-waarden zijn echter groter in gebiedsdelen waar open struweel en rietruigte te vinden zijn. De meeste deelgebieden vertoonden een lichte afname van Rode Lijst-soorten sinds eerdere karteringen in 2009 of 2010. De Zomertortel, niet lang geleden een kensoort voor veel deelgebieden, was alleen op de zuidelijke Goudplaat nog te vinden. Een karakteristiek soort voor het Veerse Meer is de Middelste Zaagbek waarvan enkele territoria en één nest werden vastgesteld.

Net als in 2010 kwam geen van de drie voor het N2000 gebied Veerse Meer kwalificerende broedvogelsoorten tot broeden in de onderzochte objecten rond het Veerse Meer.

Droge rietruigte op de Lemmerplaat (Mark Hoekstein).

1. Inleiding

Voor de evaluatie van het beheer in natuurgebieden laat Staatsbosbeheer jaarlijks een deel van haar gebieden inventariseren. In het voorjaar van 2015 zijn een aantal objecten rond het Veerse Meer en op de Bevelanden geïnventariseerd op broedvogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland voerde de inventarisatie uit als onderdeel van het consortium De Vlinderstichting, Sovon & EIS voor Staatsbosbeheer Nederland. Het veldwerk werd gedaan door Mark Hoekstein, Niels de Schipper, Alex Wieland, Ted & Maarten Sluijter en Jan-Willem Vergeer. Contactpersoon bij Staatsbosbeheer was Peter Maas. Een concept van dit rapport werd doorgelezen door Michel Nieuwelink en Peter Maas (SBB) en door Willem van Manen (Sovon), waarvoor veel dank. Dank ook aan de tellers van de deelgebieden voor het leveren van waardevolle aanvullende informatie over hun telgebieden.

Poelbos: afwisseling van opstanden met graslandjes en plassen (Staatsbosbeheer).

2. Gebiedsbeschrijving

2.1. Veerse Meer

Veerse Meer is een kunstmatig brakwatermeer van 2057 hectare in de provincie Zeeland, ingeklemd tussen Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland (figuur 1). Het is ontstaan door afdamming in 1960 en 1961 van respectievelijk de Zandkreek en het Veerse Gat in het kader van de Deltawerken. De dagelijkse getijdenbeweging van de zee verdween toen. In plaats daarvan werd een vast zomer- en winterpeil ingesteld, respectievelijk op NAP en op -0.70m NAP. Het waterpeil wordt in de zomer hoog gehouden ten behoeve van de recreatie en in de winter laag om de afwatering van landbouwgronden te vergemakkelijken. Het zoute zeewater ging na de afsluiting langzaam verzoeten, het werd een brakwatermeer met een geheel eigen flora en fauna.

Enkele na de afsluiting permanent drooggevallen platen werden 'natuurlijke' eilanden: Aardbeieneiland en Haringvreter. De Lemmerplaat (Oranjeplaat) en Soelekerkeplaat (nabij de Haringvreter) zijn door middel van zandopspuiting aangelegd.

Een deel van het in 1961 bedijkte gebied bestond uit schorren. Deze kenden een voedselrijke bodem en werden spoedig omgezet in bouwland. De overige permanent drooggevallen gronden werden na de afsluiting grotendeels ingericht als recreatiegebied. Tussen aangelegde loofbossen liggen paden voor wandelaars, fietsers en ruiters en weides. Langs het water liggen her en der aanlegsteigers voor plezierboten. Enkele gebieden (Goudplaat en Middelplaten) werden in eerste instantie aan Stichting Natuurmonument "de Beer" als reservaat in beheer gegeven, maar zijn alweer geruime tijd in beheer bij SBB.

Alle onderzochte objecten zijn in of langs het water van het Veerse Meer gelegen. De meeste oevers zijn versterkt met stortsteen en langs veel oevers ligt bovendien een vooroeververdediging van stortsteen. Pietkreek en Goudplaat hebben deels natuurlijke oevers. Zoet water is schaars en komt voor in de vorm van drinkpoelen, slootjes en een afgedamde kreek.

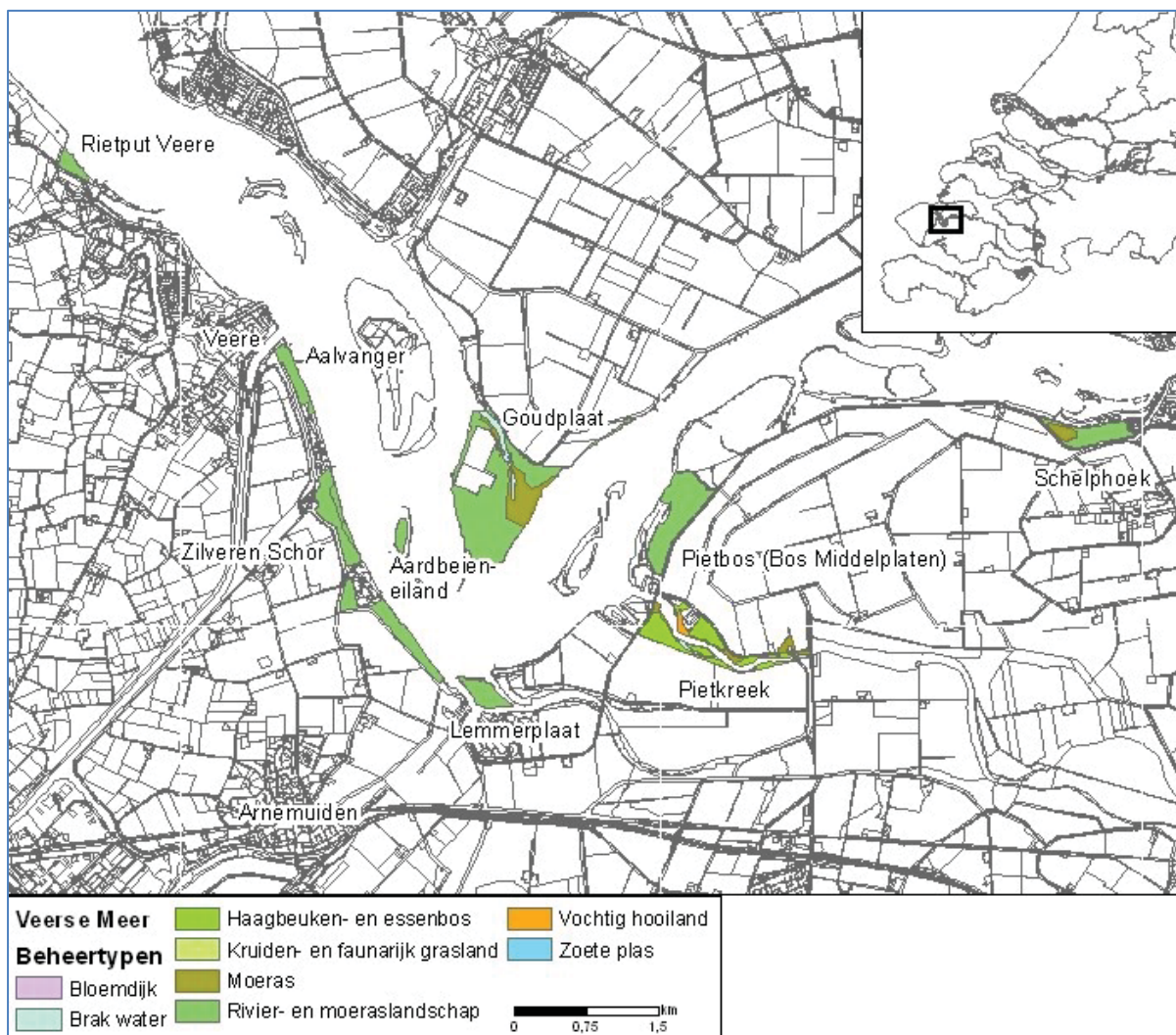
Een groot deel van het landbouwgebied van Walcheren en Noord- en Zuid-Beveland watert af op het Veerse Meer. Daardoor, en door de geringe wateruitwisseling met de Oosterschelde, raakte het water zwaar overbemest met stikstof en fosfaat. Om aan dit probleem tegemoet te komen is in 2004 een doorlaatmiddel, genaamd de 'Katse Heule' gebouwd in de Zandkreekdam, de dam die het Veerse Meer aan de oostkant scheidt van de Oosterschelde. Vanaf juni 2004 stroomt met ieder getij oosterscheldewater door de Katse Heule in- en uit het Veerse Meer. Uit de metingen van Rijkswaterstaat blijkt, dat de waterkwaliteit hierdoor sterk is verbeterd. Het zoutgehalte is toegenomen. Tevens is een bescheiden getijdenverschil van maximaal twaalf centimeter ontstaan, waardoor plaatselijk op flauw aflopende oevers een gering areaal aan intergetijdengebied aanwezig is. Een analyse van het huidige belang van het Veerse Meer voor watervogels wordt gegeven door Arts & Hoekstein (2015).

Het waterpeilbeheer werd in 2008-2010 aangepast om het recreatieseizoen te verlengen en de ecologische ontwikkeling van het meer te versterken. Het peil van het Veerse Meer zal fluctueert nu 's zomers tussen NAP 0.0 m en NAP -0.10 m (zomerpeil) en 's winters tussen NAP -0.20 m en NAP -0.40 m (winterpeil).

Het Veerse Meer is in 2010 definitief aangewezen als **Natura 2000** gebied, met name vanwege de vogelkundige waarden. Drie soorten kwalificeren zich hier vanwege hun status als broedvogel: Aalscholver, Lepelaar en Kleine Mantelmeeuw. In een eerdere versie van het ontwerpbesluit werden ook Strandplevier en Bontbekplevier als zodanig genoemd (SOVON & CBS 2005), maar deze soorten zijn in een later stadium afgevallen.

Rietput Veere (5 hectare)

De Rietput Veere is een overblijfsel van een dijkdoorbraak en staat via een geul in open verbinding met het Veerse Meer. Naast rietvelden aan de oever van het Veerse Meer en langs de geul, bestaat het gebied uit struweel in de vorm van onder meer duindoorn, dauwbraam, met daarnaast opschietende wilgen, meidoorn en vlier.

Figuur 1. Ligging en beheertype in de onderzochte objecten in het Veerse Meer. Bron: Staatsbosbeheer.

Aalvanger (Bos Buitenhaven Veere, 10 hectare)

De Aalvanger of het Bos Buitenhaven Veere is een vrij open en relatief klein bos met populieren, essen en hier en daar eiken en struiken als meidoorn en dauwbraam. Het is gelegen tussen de oevers van het Veerse Meer en het aangrenzende bouwland, waar soorten als Veldleeuwerik, Graspieper en Fazant voorkomen.

Zilveren Schor (36 hectare)

Het Zilveren Schor Noord- en Zuid zijn gelegen aan de westoever van het Veerse Meer en bestaan met name uit aangeplant loofbos in de vorm van eik, es en populier met betrekkelijk weinig ondergroei en op plaatsen heel open. Daarnaast zijn er verspreide, kleine bosjes met struiken als meidoorn, wilde kardinaalsmuts, hondsroos en dauwbraam onder meer aan de oever van het Veerse Meer, hier en daar aangevuld met relatief kleine verruigde rietvelden en plaatselijk duindoorn.

Goudplaat (99,5 hectare)

Het landschap van de Goudplaat is gevarieerd: dwars door het gebied loopt een kreek die deels in verbinding staat met het Veerse Meer en deels is afgedamd en verzoet. Langs het zilte deel van de kreek bevindt zich een rietkraag. Ongeveer een derde van de Goudplaat bestaat uit aangeplant bos, dat deels wordt begraasd door Schotse Hooglanders. Ruwweg de helft van het terrein bestaat uit halfopen gebied met verspreid spontane opslag van duindoorn, vlier en berk. Hiervan wordt het grootste deel begraasd door Galloways, de rest met Koniks paarden. Een klein deel van de Goudplaat is in gebruik als akkerland (geen beheersgebied).

Vrijwel de hele Goudplaat is toegankelijk voor wandelaars en er zijn enkele aanlegsteigers voor plezierboten. Het door SBB beheerde deel van de Goudplaat bestaat uit 82 hectare natuurgebied. De landbouwenclave van 17,5 hectare wordt niet door SBB beheerd.

Aardbeieneiland (4 hectare)

Het 4 hectare kleine Aardbeieneiland kent een natuurlijke begroeiing, het is volledig overwoekerd met vrijwel ondoordringbaar struweel, bestaande uit voornamelijk liguster, duindoorn en braam; op delen van het eiland is bos gevormd met wilg, els en berk. Op enkele tientallen meters uit de oever bevinden zich ligplaatsen voor plezierboten. Door de ontoegankelijkheid van het eiland wordt het vrijwel niet betreden.

Lemmerplaat of Oranjeplaat (12 hectare)

Van het ruim 12 ha metende aangelegde eiland de Lemmerplaat (Oranjeplaat) is iets minder dan de helft bedekt met bosaanplant, de rest is bedekt met rietruigte waarbinnen zo'n halve hectare gedomineerd wordt door reuzenberenklauw. Er is een aanlegplaats voor plezierboten met een klein grasveldje.

Pietkreek (58 hectare)

Het object de Pietkreek bestaat uit aangeplant bos langs de gelijknamige kreek, die in verbinding staat met het Veerse Meer. Langs het water staat wat riet en er zijn diverse recreatieve voorzieningen zoals wandelpaden, aanlegsteigers, vissteigers en een hondentrainingscentrum. Het riet wordt jaarlijks grotendeels gemaaid vanwege de botanische waarden. Het door Staatsbosbeheer beheerde deel beslaat 30 ha, de overige 28 ha is deels particulier bezit en deels (met name de kreek zelf) in bezit van het waterschap Scheldestromen. De niet bij Staatsbosbeheer in bezit zijnde delen van het terrein zijn zowel in 2015 als in eerdere inventarisatie-jaren wel gekarteerd.

Pietbos (Bos Middelplaten SBB-deel, 30 hectare)

Het Pietbos is 30 ha groot. Het beslaat het westelijk deel van de Middelplaten en vormt landschappelijk gezien één geheel met het 10 hectare metende deel dat in beheer is bij Natuurmonumenten. Het zuidelijk deel van het bos grenst aan recreatieterrein "De Piet"; een 18 hectare metend terrein dat grotendeels als lig- en speelweide in gebruik is. Het bosgebied bestaat grotendeels uit aangeplant bos waarbinnen in een deel van ca. één hectare alle stammen zijn overwoekerd met klimop. Een klein deel met oorspronkelijke duintjes kent een afwisseling van open zandig terrein deels begroeid met rietruigte en deels met opslag van duindoorn en wilg. Door het bos lopen diverse recreatiepaden.

Schelphoek (15 hectare)

De Schelphoek beslaat 15 hectare en bestaat voor iets meer dan de helft uit bos. Het overige deel wordt gedomineerd door een deels sterk verruigde rietvegetatie. Het bos is ingeplant met populier, es en eik en enkele struwelen zijn ondoordringbaar en tot meters hoog gegroeid. Door het hele terrein lopen enkele wandelpaden. Aan één zijde loopt een deels dicht met riet begroeide sloot.

2.2. de Bevelanden

Op Zuid-Beveland zijn drie objecten onderzocht.

Poelbos

Het Poelbos is gesitueerd tussen Goes, 's-Heer Hendrikskinderen en 's-Heer Arendskerke. Het bos is in 1975 als recreatie- en natuurbos aangelegd in het kader van de ruilverkaveling "De Poel". Het bestaat uit twee separate delen. Het oostelijk deel ("Hendriksbos") is aangelegd op kleigrond en meet 52,8 hectare. Het westelijk deel ("Arendsbos") meet 11,2 hectare en kent een zandige/zavelige ondergrond.

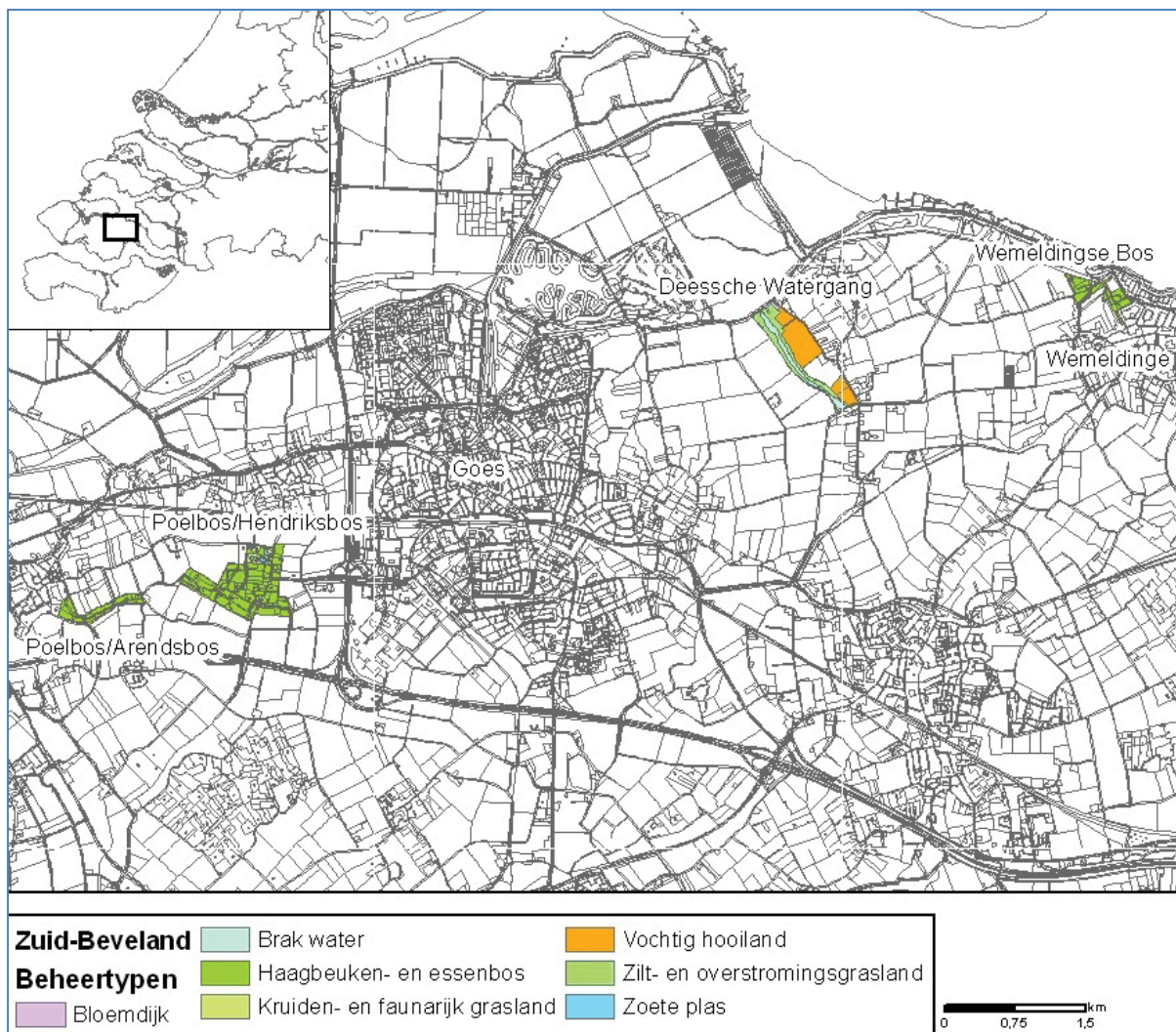
Beide delen van de Poel bestaan uit jong opgaand bos, struweel en ruigtes. In de lager gelegen gedeelten staan elzen en wilgen, op de wat hoger gelegen kavels domineren populieren, essen, eiken en beuken. Het struweel bestaat uit onder meer slee- en meidoorn, hazelaar, vlier en hondsroos. In de onderbegroeiing zijn brandnetel, wilgenroosje en akkerdistel dominant.

Deessche Watergang

Het object Deessche Watergang (of kortweg "Dee") bestaat uit een oude, brakke doorbraakkreek, omgeven door open grasland met zilte invloeden. Het waterpeil wordt 's zomers op kunstmatige wijze hoog gehouden.

Wemeldingse Bos

Het Wemeldingse Bos is een jong loofbos direct beoosten het dorp Wemeldinge. Naaldbos en waterpartijen ontbreken, wel zijn er enkele door opgaand bos omgeven graslandpercelen. De leeftijdsopbouw van het bos is eenvormiger dan het Poelbos. Najaar 2014 is een grootschalige dunning uitgevoerd.

Figuur 2. Beheertypen in de gekarteerde objecten in Zuid-Beveland. Bron: Staatsbosbeheer.

3. Werkwijze en omstandigheden in 2015

Bij het verzamelen van broedvogelgegevens in terreinen van Staatsbosbeheer zijn de volgende aspecten van belang:

- verspreiding en aantal territoria van de broedvogelsoorten
- aantalsontwikkeling van de broedvogelsoorten
- relatie tussen het beheer en broedvogels

3.1. Veldwerk

In grote lijnen is de uitgebreide territoriumkartering toegepast, zoals beschreven in Van Dijk & Boele 2011. Bij de kartering lag de nadruk op de soorten van de SNL-lijst, plus aanvullende soorten van BMP-B en enkele door SBB aangegeven extra soorten. Bij enkele kleine objecten zijn alle soorten broedvogels onderzocht.

Er werden tenminste vijf inventarisatieronden uitgevoerd in de periode april-juni (Tabel 1, Bijlage 1). Aan de 10 onderzochte objecten in het Veerse Meer-gebied is in totaal 71,5 uur besteed aan veldwerk, wat neerkomt op 14,9 minuten per hectare. Bij de drie objecten op de Bevelanden ging het om 56 uur, ofwel 38,2 minuut per hectare. In de meeste objecten zijn geen nachtrondes uitgevoerd. De meeste veldbezoeken begonnen rond zonsopgang en duurden enkele uren (indien 1-2 objecten geteld dienden te worden) of tot in de middag (indien meerdere objecten geteld dienden te worden). De meeste gebieden werden te voet doorkruist. Aardbeieneiland en Lemmerplaat werden per kano bereikt. Territoria werden voornamelijk vastgesteld aan de hand van zingende of baltsende vogels. In geval van zeldzame soorten en soorten met grote, overlappende territoria of leefgebieden, werd geprobeerd een zo hoog mogelijke (nest indicatieve) broedcode te verzamelen en de nestplaats zo nauwkeurig mogelijk te lokaliseren. Dit om te voorkomen dat niet-broedvogels werden meegeteld en om over- of ondertelling van moeilijk karteerbare soorten te voorkomen. Tijdens de inventarisatie lag de focus op het verzamelen van uitsluitende waarnemingen, d.w.z. waarnemingen van tegelijkertijd zingende of baltsende individuen.

Tabel 1. Tijdsinvestering in 2015. Een uitgebreid overzicht per telgebied is gegeven in Bijlage I.

Veerse Meer	Opp (ha)	Bezoeken	Minuten	Min/ha	Waarnemer
Rietput Veere	4,5	5	193	42,9	J.W. Vergeer
Aalvanger	9,5	5	96	10,1	J.W. Vergeer
Zilveren Schor-N	17,2	5	160	9,3	J.W. Vergeer
Zilveren Schor-Z	16,2	5	221	13,6	J.W. Vergeer
Goudplaat	102,7	5	1661	16,2	T. & M. Sluijter
Aardbeieneiland	4,0	5	195	48,8	T. Sluijter
Lemmerplaat	13,6	5	306	22,7	T. Sluijter
Pietkreek	57,8	5	569	9,8	J.W. Vergeer
Pietbos(Bos Middelplaten)	47,3	5	582	12,3	M. Hoekstein
Schelphoek	15,5	5	315	20,3	J.W. Vergeer
Totaal Veerse Meer	288,3		4298	14,9	
Beveland					
Poelbos: Hendriksbos	52,8	7	1352	25,6	A. Wieland
Poelbos: Arendsbos	11,2	7	666	59,5	A. Wieland
Wemeldingse Bos	12,8	5	600	46,9	N. de Schipper
Deessche Watergang	36	5	750	20,8	P. Maas
Totaal Beveland	112,8		3368	38,2	

3.2. Interpretatie

In de meeste telgebieden werden de waarnemingen, voorzien van de juiste broedcode, ingevoerd via een tablet-pc. De waarnemingen zijn in het autoclusterprogramma van Sovon geïnterpreteerd conform

de criteria zoals beschreven in van Dijk & Boele (2011). Voordelen van dit programma zijn dat alle veldwaarnemingen digitaal beschikbaar zijn en dat de interpretatie transparant en reproduceerbaar is. De ligging van de territoria kan vervolgens eenvoudig worden weergegeven in een GIS-bestand. De verspreidingskaarten die in Bijlagen 1 zijn opgenomen, zijn gemaakt met behulp van het GIS-programma Arc-GIS.

In de objecten Deessche watergang en Wemeldingse Bos werden de waarnemingen, voorzien van broedcode, ingetekend op veldkaarten. Later werden deze gedigitaliseerd en ingevoerd in het autoclusterprogramma van Sovon.

3.3. Weersomstandigheden

Het weer is van invloed op de activiteit van vogels en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, neerslag en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Veel territoriale activiteit neemt later op de dag ook af bij hoge temperaturen. Daarom wordt hier een korte beschrijving van het weer in het broedseizoen van 2015 gegeven aan de hand van de maandoverzichten van het KNMI. In tabel 2 zijn enkele variabelen samengevat.

Tabel 2. Enkele weersvariabelen (gemiddelde temperatuur, aantal zonuren per maand en hoeveelheid neerslag) in de periode april-juni, op basis van gegevens van het KNMI, station De Bilt. Ref staat voor (langjarig gemiddelde 1981-2010).

Maand	Temperatuur (°C)		Zonuren		Neerslag (mm)	
	2015	Ref	2015	Ref	2015	Ref
Maart	6,2	6,2	158	125	59	68
April	9,0	9,2	242	178	22	44
Mei	12,4	13,1	222	213	51	61
Juni	15,6	15,6	241	201	33	68
Juli	18,4	17,9	225	212	92	78

De periode november - februari was vrij zacht, nat en zonnig. De gemiddelde maarttemperatuur zorgde uiteindelijk voor een buitengewoon zachte winter (Hellmanngetal in november 2014-maart 2015 7,8).

Maart was qua temperatuur normaal, zonnig en droog. Er waren regionale temperatuurverschillen, in het noorden was maart zacht, maar in het zuiden juist aan de koude kant.

Het grootste deel van de maand was een hogedrukgebied bepalend voor het weer. Aan het einde van de maand nam de wisselvalligheid sterk toe en was het af en toe zeer onstuimig, met op 31 maart storm aan zee met ook boven land zware windstoten.

Het aantal dagen met regen en de hoeveelheid regen bleven beperkt. Het zuidwesten was het droogst, de meeste regen viel in de oostelijke helft van het land. Maart was een zonnige maand met weinig regionale verschillen.

April was zeer zonnig, droog en aan de koude kant, met wederom (grote) regionale verschillen. Door een heersende noordelijke stroming was in het noorden van het land april veelal te koud, in het zuidoosten was april juist zachter dan normaal. Vorst aan de grond was in het oosten tot het einde van de maand aan de orde van de dag. Doordat hogedrukgebieden bepalend waren voor het weer, bleef de totale hoeveelheid neerslag beperkt. De minste neerslag viel in het westen van het land, op sommige plaatsen niet meer dan ca. 10 mm. Het oosten en zuidoosten waren het natst, natte dagen kwamen landelijk niet voor.

Mei was vrij koel, vrij droog en vrij zonnig. De maand begon koel, lokaal kwam de temperatuur 's nachts onder het vriespunt. Tot het einde van de maand kwam het nog regelmatig tot vorst aan de grond. Daarna volgde een wisselvallige, vaak winderige, periode, waarin de temperatuur opliep. Op 11 mei werd de eerste zomerse dag van het jaar genoteerd (>25 °C). Daarna werd met een overheersende westenwind weer vrij koele lucht van zee aangevoerd. De temperatuur bleef daarbij vooral in het noorden op de meeste dagen onder normaal steken, vaak in combinatie met een stevige wind. In de zuidoostelijke helft van het land liepen de temperaturen nog wel regelmatig op tot boven de 20 °C. De meeste neerslag viel tijdens onweersbuien rond 5 mei en op een natte dag op 19 mei. Het zonnigst was het aan de kust, het noordoosten was het minst zonnig.

Juni kende een normale temperatuur en was droog en zonnig. Wel was het temperatuurverloop grillig, waarbij enkele korte periodes met warm tot zeer warm weer werden afgewisseld door langere periodes waarin de temperatuur rond of beneden normaal lag. Ook in juni was er 's nachts nog sprake van vorst aan de grond, door een combinatie van weinig neerslag en de aanvoer van heldere, koele lucht. Een groot deel van de maand werd het weer bepaald door hogedrukgebieden waardoor de hoeveelheid regen regionaal beperkt bleef. De meeste regen viel tijdens (onweers)buien op 5, 12, 21 & 22 juni. Vooral de eerste helft van juni was zonnig, rond de langste dag was het juist uitgesproken somber. Zeeland was het zonnigst, terwijl het noordoosten van het land het minste zon zag.

Juli was vrij warm en vrij zonnig, de maand begon met een voortzetting van de hittegolf die op 30 juni begon. De hittegolf eindigde op 6 juli toen in De Bilt de temperatuur weer onder de 25,0 °C zakte. Het warmst werd het op 2 juli, met in Maastricht 38,2 °C. Opvallend was ook de temperatuur in de nacht van 1 op 2 juli, die op de meeste plaatsen ruim boven de 20 °C bleef. Van een tropische nacht (minimumtemperatuur 20 °C of hoger) was echter alleen sprake in het zuidoosten van het land. Na de hittegolf verliep de rest van de maand over het algemeen koeler en wisselvalliger met vooral aan het einde van de maand temperaturen onder normaal, met op 9 en 10 juli in Twente zelfs vorst aan de grond.

Juli verliep ook vrij nat. De verschillen in het land waren echter groot. In het zuiden van het land verliep de maand vrij droog, in het noordoosten van het land viel lokaal meer dan 140 mm neerslag en was het zeer nat. De meeste neerslag viel aan het einde van de maand. Op 25 juli trok een zware zomerstorm van zuidwest naar noordoost over het land met tijdelijk windkracht 10 aan de kust. De dagen daarna verliepen ook nat met veel (onweers)buien.

Het neerslagtekort, dat in juni in het gehele land flink was opgelopen, is door de vrij natte julimaand iets afgenomen. In het noordoosten van het land, waar de meeste neerslag viel, is het tekort lokaal bijna tot nul gereduceerd. In het westen en zuiden van het land bleef neerslagtekort echter nog groter dan normaal.

3.4. Foutenmarges

Veruit de meeste veldbezoeken vonden plaats tijdens redelijke tot goede weersomstandigheden. Bij de door J.W. Vergeer gebrachte veldbezoeken dienden een aantal objecten rond het Veerse Meer op één velddag bezocht te worden, waardoor een deel van de gebieden pas later in de ochtend of in het begin van de middag bezocht kon worden. Dit is ondervangen door de volgorde waarin de gebieden geteld werden te alterneren en deels door het brengen van enkele flietsbezoeken in de zeer vroege ochtend om de vroegste zangpiek mee te pakken.

Het laatste veldbezoek per kano aan het Aardbeieneiland moest twee maal worden uitgesteld: een maal wegens te harde wind en eenmaal vanwege technische problemen. Daardoor vond de laatste veldronde hier relatief laat in het seizoen plaats.

Alle telgebieden zijn voldoende lang bezocht, maar de verschillen in telintensiteit tussen de objecten onderling zijn redelijk groot. Dit kan een gering effect hebben op de trefkans voor lastig vast te stellen soorten. Uit de resultaten komt dit echter niet duidelijk naar voren.

4. Resultaten

4.1. Soorten en aantallen

In totaal werden 72 verschillende soorten broedvogels vastgesteld in het onderzoeksgebied. In de meeste deelgebieden werden een aantal landelijk gezien talrijke en diffuus verspreide soorten niet geteld. In enkele kleinere deelobjecten zijn deze soorten wel meegenomen. In de tabellen per deelgebied zijn de in 2015 niet gekarteerde soorten aangeven met "ng" (niet geteld) en staan de dichtheden in 2015 vermeld. Aan de meeste gebieden zijn geen nachtbezoeken gebracht, waardoor nachtactieve soorten onderteld kunnen zijn. In totaal zijn 15 Rode Lijst-soorten (Van Beusekom et al. 2005) vastgesteld.

Tabel 3. Aantallen per deelgebied in 2015. RL=Rode Lijst-status, KW=kwetsbaar, GE=gevoelig. Afkortingen staan voor de volgende deelgebieden:

<i>Rietput Veere</i>	<i>RV</i>	<i>Aardbeieneiland</i>	<i>AE</i>	<i>Poelbos-Hendriksbos</i>	<i>PH</i>
<i>Aalvanger</i>	<i>AV</i>	<i>Lemmerplaat</i>	<i>LP</i>	<i>Poelbos-Arendsbos</i>	<i>PA</i>
<i>Zilveren Schor-Noord</i>	<i>ZN</i>	<i>Pietkreek</i>	<i>PK</i>	<i>Deessche Watergang</i>	<i>DW</i>
<i>Zilveren Schor-Zuid</i>	<i>ZZ</i>	<i>Bos Middelplaat</i>	<i>BM</i>	<i>Wemeldinge Bos</i>	<i>WB</i>
<i>Goudplaat</i>	<i>GP</i>	<i>Schelphoek</i>	<i>SH</i>		

Soort	RV	AV	ZN	ZZ	GP	AE	LP	PK	BM	SH	PH	PA	DW	WB	RL
Knobbelzwaan	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Zwarte Zwaan	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Grauwe Gans	4	0		0	6	27	4	0	1	3	0	0	9	0	
Grote Canadese Gans	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	
Nijlgans	0	0	1	1	2	2	0	1	0	0	1	0	1	0	
Bergeend	2	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	6	0	
Kuifeend	0	0	0	0	0	0	1	6	0	1	2	0	2	0	
Middelste Zaagbek	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	GE
Krakeend	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	
Slobeend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	KW
Wilde Eend	ng	ng	ng	ng	Ng	ng	5	ng	ng	ng	ng	1	10	0	
Fazant	ng	2	0	1	2	0	1	ng	ng	1	8	4	3	1	
Dodaars	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	0	0	
Fuut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Bruine Kiekendief	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Havik	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Sperwer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
Buizerd	0	0	0	0	1	0	1	1	2	0	2	1	0	1	
Torenvalk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
Waterral	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	
Waterhoen	0	0	0	0	1	0	0	2	0	1	6	1	3	1	
Meerkoet	2	1	0	0	4	0	0	12	0	1	6	1	4	0	
Scholekster	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0	
Kievit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
Tureluur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	GE
Kokmeeuw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	323	0	
Visdief	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	0	KW
Noordse Stern	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
Holenduif	0	2	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	
Houtduif	ng	ng	ng	ng	Ng	ng	1	ng	ng	ng	ng	ng	1	11	
Zomertortel	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	KW
Koekoek	0	0	1	0	2	0	0	1	1	1	1	0	0	0	KW
Ransuil	0	0	0	0	0	0	0	0	ng	0	1	0	0	0	KW

Vervolg Tabel 3

Soort	RV	AV	ZN	ZZ	GP	AE	LP	PK	BM	SH	PH	PA	DW	WB	RL
Groene Specht	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	4	2	0	2	KW
Grote Bonte Specht	0	1	3	3	12	2	1	5	2	1	6	5	0	3	
Wielewaal	0	1	0	0	1	0	0	2	1	0	0	0	0	0	KW
Ekster	ng	ng	ng	ng	ng	0	1	ng	ng	ng	4	4	0	1	
Gaai	0	1	2	1	1	0	0	3	0	1	3	2	0	1	
Kauw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Zwarte Kraai	ng	ng	ng	ng	ng	1	1	ng	ng	ng	5	1	0	2	
Pimpelmees	ng	ng	ng	ng	ng	0	3	ng	ng	ng	ng	2	0	5	
Koolmees	ng	ng	ng	ng	ng	1	2	ng	ng	ng	ng	4	0	5	
Staartmees	1	2	2	4	7	0	0	4	2	2	4	2	0	2	
Tjiftjaf	ng	ng	ng	ng	ng	1	3	ng	ng	ng	19	7	0	13	
Fitis	ng	ng	ng	ng	ng	1	5	ng	ng	ng	ng	0	0	0	
Braamsluiper	1	0	0	0	6	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
Grasmus	3	0	3	1	14	0	2	3	4	2	2	0	0	2	
Tuinfluit	3	3	4	1	26	3	5	12	11	4	6	2	0	2	
Zwartkop	4	5	6	10	48	9	11	27	23	10	40	7	0	8	
Sprinkhaanzanger	0	0	0	1	1	0	1	0	0	2	0	0	0	0	
Spotvogel	0	0	0	1	4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	GE
Bosrietzanger	3	0	3	2	1	0	3	3	ng	6	2	1	0	0	
Kleine Karekiet	4	0	0	0	8	0	0	10	9	4	5	0	1	0	
Rietzanger	0	0	0	0	2	0	1	2	1	6	0	0	1	0	
Boomkruiper	0	2	1	4	8	0	1	7	6	0	6	1	0	1	
Winterkoning	ng	ng	ng	ng	ng	9	6	ng	ng	ng	ng	8	0	30	
Merel	ng	ng	ng	ng	ng	5	4	ng	ng	ng	ng	9	0	16	
Zanglijster	2	4	3	7	17	6	3	11	11	4	7	1	0	4	
Grote Lijster	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
Grauwe Vliegenvanger	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	3	0	0	0	GE
Roodborst	ng	ng	ng	ng	ng	0	4	ng	ng	ng	ng	1	0	1	
Nachtegaal	0	0	0	2	5	0	0	0	8	0	0	0	0	0	KW
Blauwborst	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
Heggenmus	ng	ng	ng	ng	13	1	2	ng	4	ng	9	8	0	5	
Gele Kwikstaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	GE
Graspieper	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	GE
Vink	ng	ng	ng	ng	15	1	1	ng	5	ng	7	2	0	6	
Groenling	0	0	0	2	5	13	2	0	4	0	2	1	0	0	
Putter	0	0	0	1	2	0	0	1	2	2	1	2	0	0	
Kneu	3	0	0	0	7	0	1	0	0	2	1	1	2	0	GE
Goudvink	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Appelvink	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rietgors	2	0	0	0	3	0	1	1	1	3	0	0	2	0	

4.2. Bespreking per deelgebied, inclusief vergelijking met voorgaande jaren

4.2. 1. Veerse Meer

Rietput Veere

Soorten van ruigte, struweel en jong bos zijn in toenemende mate aspectbepalend in de Rietput. Ten opzichte van 2009 ligt het accent wat sterker op ouder struweel en jong bos. Soorten van natte ruigte als Bosrietzanger en Sprinkhaanzanger namen af of ontbraken. In de rietkraag rond de plas broeden enkele Kleine Karekieten en Grauwe Ganzen en een Bruine Kiekendief. Weidevogels ontbraken, net als in 2009. Wel gebruiken in het direct bewesten de Rietput gelegen reservaat broedende soorten als Kievit en Tureluur de plas als rustplaats. Opvallend was de aanwezigheid van een paar Middelste Zaagbekken. Het territorium is gebaseerd op twee waarnemingen van een paar binnen de datumgrens. Nestindicatieve waarnemingen bleven uit. De struweelruigte pal langs de oever is in potentie zeker

geschikt broedhabitat. Opvallend tot slot was de aanwezigheid van een langs de oeververdediging foeragerende IJsdruiker op 10 april. De vogel had het kennelijk vooral voorzien op krabben, tenminste eenmaal werd een krab naar binnen gewerkt.

Van de in 2015 vastgestelde broedvogels staan Kneu en Middelste Zaagbek op de Rode Lijst. Ten opzichte van 2009 is één Rode Lijst-soort, de Nachtegaal, verdwenen.

Tabel 4. Aantallen broedvogels in Rietput Veere (4,5 ha) in 1979, 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	1979	2009	2015	N/ha	Soort	1979	2009	2015	N/ha
Grauwe Gans	0	7	4	0,9	Braamsluiper	1	1	1	0,2
Bergeend	1	1	2	0,4	Grasmus	2	3	3	0,7
Middelste Zaagbek	0	0	1	0,2	Tuinfluitier	1	3	3	0,7
Slobeend	1	0	0	0,0	Zwartkop	0	3	4	0,9
Wilde Eend	2	1	ng	-	Sprinkhaanzanger	0	1	0	0,0
Fazant	0	1	ng	-	Bosrietzanger	1	5	3	0,7
Bruine Kiekendief	0	2	1	0,2	Kleine Karekiet	4	4	4	0,9
Waterhoen	1	0	ng	-	Rietzanger	2	0	0	0,0
Meerkoet	0	0	2	0,4	Winterkoning	0	2	ng	-
Kievit	3	0	0	0,0	Merel	1	2	ng	-
Tureluur	3	0	0	0,0	Zanglijster	0	3	2	0,4
Visdief	1	0	0	0,0	Nachtegaal	0	1	0	0,0
Houtduif	1	2	ng	-	Heggenmus	0	3	ng	-
Koekoek	1	0	0	0,0	Gele Kwikstaart	1	0	0	0,0
Staartmees	0	1	1	0,2	Graspieper	1	0	0	0,0
Tjiftjaf	0	1	ng	-	Kneu	2	2	3	0,7
Fitis	0	1	ng	-	Rietgors	2	2	2	0,4

Aalvanger

Vrijwel alle vastgestelde broedvogels van de Aalvanger zijn gebonden aan bos en struweel. Enige uitzondering is de Meerkoet die een nest in een pluk riet bouwde. Een paar Futen toonde hier ook belangstelling voor, maar zette dit niet door. Ten opzichte van 2009 valt de komst van de Tuinfluitier op. Onduidelijk is waarom die in 2009 ontbrak. Nieuw is ook de Wielewaal. Het territorium is gebaseerd op een eenmalige waarneming van een zingende vogel, die mogelijk in een groter gebied rondzwierf. De Boomkruiper heeft zich waarschijnlijk tussen 2009 en 2015 gevestigd in de Aalvanger. De enige in 2015 vastgestelde broedvogel van de Rode Lijst is de Wielewaal. De in 2009 nog aanwezige Rode Lijst-soorten Zomertortel en Nachtegaal waren beide verdwenen.

Tabel 5. Aantallen broedvogels in de Aalvanger (9,5 ha) in 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	2009	2015	N/10 ha	Soort	2009	2015	N/10 ha
Fazant	2	2	2,1	Tjiftjaf	7	ng	-
Meerkoet	0	1	1,1	Fitis	1	ng	-
Holenduif	1	2	2,1	Tuinfluitier	0	3	3,2
Houtduif	8	ng	-	Zwartkop	6	5	5,3
Zomertortel	1	0	-	Kleine Karekiet	1	0	-
Grote Bonte Specht	1	1	1,1	Boomkruiper	0	2	2,1
Wielewaal	0	1	1,1	Winterkoning	8	ng	-
Ekster	1	ng	-	Merel	6	ng	-
Gaai	1	1	1,1	Zanglijster	4	4	4,2
Pimpelmees	1	ng	-	Roodborst	4	ng	-
Koolmees	3	ng	-	Nachtegaal	1	0	-
Staartmees	1	2	2,1	Heggenmus	5	ng	-

Zilveren Schor-Noord

Bos- en struweelvogels maken de dienst uit op het Zilveren Schor. Weidevogels ontbreken in de smalle strook grasland nabij de oever van het Veerse Meer. Deze strook is grotendeels sterk verruigd en niet rijk aan broedvogels. Er werden enkele paren van Bosrietzanger en Grasmus vastgesteld. Het opgaand loofbos in dit telgebied herbergde meer broedvogels. Wel valt op dat gewone soorten als Zwartkop en Zanglijster ten opzichte van 2009 zijn afgenomen. De enige nieuw gevestigde bosvogel is de Boomkruiper. Twee maal werd een jagende Havik gezien in het gebied, maar een territorium, laat staan een bezet nest, kon niet worden vastgesteld. Toch hangt de afname van bijv. de Holenduif mogelijk samen met de aanwezigheid van deze predator.

In 2009 werden in dit deel van het Zilveren Schor vier soorten van de Rode Lijst vastgesteld, te weten Zomertortel, Nachtegaal, Spotvogel en Wielewaal. Deze konden in 2015 geen van alle worden teruggevonden. Vooral het verdwijnen van de in 2009 met liefst vier territoria aanwezige Zomertortel is opvallend, maar past wel in algehele teloorgang van de soort. De enige in 2015 in het gebied vastgestelde Rode Lijst-soort is de Koekoek

Tabel 6. Aantallen broedvogels in de Zilveren Schor-Noord (17,2 ha) in 1979, 1984, 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	1979	1984	2009	2015	N/10 ha	Soort	1979	1984	2009	2015	N/10 ha
Nijlgans	0	0	2	1	0,6	Tjiftjaf	0	7	14	ng	-
Bergeend	1	3	0	1	0,6	Fitis	4	38	2	ng	-
Kuifeend	0	3	0	0	-	Braamsluiper	2	0	0	0	-
Wilde Eend	2	4	0	ng	-	Grasmus	0	1	2	3	1,7
Fazant	0	11	0	0	-	Tuinfluitter	10	23	4	4	2,3
Bruine Kiekendief	0	0	1	0	-	Zwartkop	5	17	11	6	3,5
Waterhoen	0	1	0	0	-	Spotvogel	5	1	1	0	-
Scholekster	0	3	0	0	-	Bosrietzanger	0	0	3	3	1,7
Kievit	1	7	0	0	-	Kleine Karekiet	0	1	2	0	-
Grutto	0	2	0	0	-	Rietzanger	0	0	1	0	-
Tureluur	2	5	0	0	-	Boomkruiper	0	0	0	1	0,6
Holenduif	0	0	2	0	-	Winterkoning	8	25	23	ng	-
Houtduif	8	25	8	ng	-	Merel	12	15	10	ng	-
Zomertortel	1	2	4	0	-	Zanglijster	6	13	5	3	1,7
Koekoek	1	0	0	1	0,6	Roodborst	0	10	6	ng	-
Ransuil	0	2	0	0	-	Nachtegaal	0	2	1	0	-
Grote Bonte Specht	0	0	4	3	1,7	Roodborsttapuit	0	0	1	0	-
Wielewaal	1	1	1	0	-	Heggenmus	0	13	6	ng	-
Ekster	1	6	0	ng	-	Ringmus	0	9	0	0	-
Gaai	1	1	1	2	1,2	Gele Kwikstaart	0	1	0	0	-
Zwarte Kraai	0	0	1	ng	-	Graspieper	0	3	0	0	-
Pimpelmees	0	3	4	ng	-	Vink	0	1	1	ng	-
Koolmees	0	5	5	ng	-	Groenling	0	6	1	2	1,2
Veldleeuwerik	2	0	0	0	-	Kneu	4	24	0	0	-
Staartmees	0	1	1	2	1,2	Rietgors	6	3	1	0	-

Zilveren Schor-Zuid

Opvallend is dat er in het Zilveren Schor-Zuid wat meer struweelvogels als Nachtegaal, Sprinkhaanzanger, Bosrietzanger en Spotvogel zijn vastgesteld dan in het noordelijk deel.

De verruiging van het open deel, direct grenzend aan het meer, is zeker niet minder dan in het Zilveren Schor-Noord. Mogelijk speelt de mindere betreding door publiek van het zuidelijk deel een rol.

In het bos valt de afname van de Tuinfluitter op: dat is temeer opvallend omdat de soort over de hele Veerse Meer-linie juist lijkt toe te nemen. Mogelijk is de verruiging van de kruid- en struiklaag hier de soort wat te gortig. Staartmezen hebben daar kennelijk geen last van: de soort doet het steeds beter in het gebied. De vier in 2009 reeds aanwezige territoria van de Boomkruiper waren ook in 2015 te vinden, een noviteit was een territorium van de Grauwe Vliegenvanger aan de bosrand (Veerse Meer-zijde).

Van de in 2015 territoriaal in het Zilveren Schor-Zuid aanwezige broedvogels staan Nachtegaal, Spotvogel en Grauwe Vliegenvanger op de Rode Lijst. Ten opzichte van 2009 is de Rode Lijst-soort

Groene Specht verdwenen, maar is de Nachtegaal verdubbeld en de Grauwe Vliegenvanger nieuw verschenen.

Tabel 7. Aantallen broedvogels in de Zilveren Schor-Zuid (16,2 ha) in 1984, 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	1984	2009	2015	N/10 ha	Soort	1984	2009	2015	N/10 ha
Nijlgans	0	0	1	0,6	Tjiftjaf	4	8	ng	-
Bergeend	1	0	0	-	Fitis	16	2	ng	-
Wilde Eend	2	1	ng	-	Grasmus	2	1	1	0,6
Patrijs	1	0	0	-	Tuinfluiters	12	5	1	0,6
Fazant	4	6	1	0,6	Zwartkop	2	11	10	6,2
Bruine Kiekendief	0	1	0	-	Sprinkhaanzanger	0	0	1	0,6
Buizerd	0	1	0	-	Spotvogel	0	1	1	0,6
Torenavalk	1	0	0	-	Bosrietzanger	0	4	2	1,2
Kievit	1	0	0	-	Kleine Karekiet	1	1	0	-
Tureluur	1	0	0	-	Boomkruiper	0	4	4	2,5
Holenduif	0	3	0	-	Winterkoning	13	23	ng	-
Houtduif	16	10	ng	-	Spreeuw	1	0	0	-
Zomertortel	1	0	0	-	Merel	5	10	ng	-
Koekoek	1	0	0	-	Zanglijster	1	4	7	4,3
Ransuil	1	0	0	-	Grauwe Vliegenvanger	0	0	1	0,6
Groene Specht	0	1	0	-	Roodborst	2	4	ng	-
Grote Bonte Specht	0	4	3	1,9	Nachtegaal	0	1	2	1,2
Wielewaal	0	1	0	-	Blauwborst	0	1	0	-
Ekster	1	3	ng	-	Heggenmus	8	7	ng	-
Gaai	1	1	1	0,6	Ringmus	20	0	0	-
Zwarte Kraai	1	1	ng	-	Graspieper	1	0	0	-
Pimpelmees	1	4	ng	-	Groenling	1	1	2	1,2
Koolmees	2	6	ng	-	Putter	0	0	1	0,6
Staartmees	1	2	4	2,5	Rietgors	2	1	0	-

Goudplaat

De Goudplaat kent anno 2015 een rijke en gevarieerde broedvogelbevolking, met een stevig accent op bos- en struweelsoorten. De kustbroedvogels en andere pioniersoorten die hier voorheen de dienst uitmaakten, waren eind jaren tachtig al verdwenen (Tabel 8).

Ten opzichte van de kartering in 2009 zijn onder de bosvogels enkele opvallende wijzigingen opgetreden. Zo ontbrak de Boomkruiper zes jaar terug nog en werden nu liefst 8 territoria vastgesteld. Dat past op zich goed in de toename van soorten van ouder bos in het Veerse Meer-gebied, maar het verschil is hier wel groter dan in de andere in 2009 en 2015 onderzochte bosgebieden. Een andere noviteit is de vestiging van de Appelvink (2 terr, waaronder een zeker broedgeval) en het zekere broedgeval van de Havik. Opvallend is voorts de fikse toename van de Staartmees, een soort die het in veel Veerse Meer-bossen goed doet.

Sommige soorten van struweel en onderbegroeiing in het bos lijken het ten opzichte van 2009 juist wat minder te doen. Voorbeelden hiervan zijn Heggemus, Tuinfluiter en Nachtegaal. De vermoedelijke oorzaak hiervan is dat er een behoorlijke graasdruk in het bos aanwezig is, door o.a. paarden, runderen en damherten. Ook soorten van natte ruigtes doen het over het algemeen matig. Illustratief daarvoor is de afname van de Rietgors. Daar staat tegenover dat voor het eerst een territorium van de Cettis Zanger kon worden vastgesteld. Dit past in de regionale toename van deze soort, waarvan het leeuwendeel van de Nederlandse populatie in het Deltagebied te vinden is.

Bij de watervogels vallen de vier territoria van de Zwarte Zwaan op. Deze exoot is al enige tijd jaarrond aanwezig op het Veerse Meer en in 2009 werd een broedgeval vastgesteld op het Aardbeieneiland. Langs de zuidwestoever van de Goudplaat waren voorjaar 2015 liefst vier paren aanwezig. Tijdens de reguliere tellingen werd geen broedindicatief gedrag vastgesteld, maar de waarneming van een paar met vier jongen aldaar op 24 juli (P. Boelé, Waarneming.nl) indiceert dat er wel degelijk gebroed kan worden. Verwilderde exemplaren van deze van origine uit Australië afkomstige soort broeden in West-Europa geregeld in het winterhalfjaar.

In de kreek aan de noordzijde van de Goudplaat waren o.m. Dodaars en Waterral te vinden. Waarschijnlijk broedde in het struweel aan de zuidkant een paar Middelste Zaagbekken: eerst werd een baltsend paar gezien en later een "verdacht" vrouwtje. Een nieuw soort voor het gebied was de Krakeend, waarvan in het zuidwestelijk deel een territorium te vinden was.

Dit jaar waren 9 Rode Lijst-soorten aanwezig op de Goudplaat: Middelste Zaagbek, Zomertortel, Koekoek, Groene Specht, Graspieper, Nachtegaal, Spotvogel, Wielewaal en Kneu. In 2009 waren al deze Rode Lijst-soorten ook present; de enige toen vastgestelde soort die nu ontbrak is de Grauwe Vliegenvanger.

Een zeer relevante Rode Lijst-soort is de Zomertortel, waarvan in het struweelrijke zuidelijk deel van de Goudplaat vier territoria werden vastgesteld. Daarmee is de Goudplaat met de Schotsman de laatste broedplaats van deze (inter)nationaal sterk afnemende soort in het Veerse Meer-gebied.

Tabel 8. Aantallen broedvogels op de Goudplaat (102,7 ha) in 1964, 1972, 1978, 1979, 1984, 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	1964	1972	1978	1979	1984	2009	2015	N/100 ha
Knobbelzwaan	0	0	3	3	2	0	2	1,9
Zwarte Zwaan	0	0	0	0	0	0	4	3,9
Grauwe Gans	0	0	0	0	0	0	6	5,8
Nijlgans	0	0	0	0	0	4	2	1,9
Bergeend	1	6	16	0	4	4	1	1,0
Kuifeend	0	0	0	0	2	2	0	-
Middelste Zaagbek	0	0	0	0	0	1	1	1,0
Krakeend	0	0	0	0	0	0	1	1,0
Slobeend	0	0	0	1	2	0	0	-
Wilde Eend	0	25	7	7	8	21	ng	-
Patrijs	0	10	4	3	1	0	0	-
Fazant	0	0	6	0	4	10	2	1,9
Dodaars	0	0	0	0	0	1	1	1,0
Fuut	0	0	0	0	0	1	0	-
Bruine Kiekendief	0	0	0	0	0	2	1	1,0
Havik	0	0	0	0	0	0	1	1,0
Buizerd	0	0	0	0	0	2	1	1,0
Waterral	0	0	0	0	0	0	1	1,0
Waterhoen	0	8	2	3	1	0	1	1,0
Meerkoet	0	1	2	0	3	7	4	3,9
Scholekster	12	20	12	5	6	0	0	-
Kluut	30	14	5	2	0	0	0	-
Kleine Plevier	1	0	0	0	0	0	0	-
Bontbekplevier	2	3	2	2	0	0	0	-
Strandplevier	30	15	2	1	0	0	0	-
Kievit	0	20	10	9	6	0	0	-
Kemphaan	0	1	0	0	0	0	0	-
Grutto	0	0	0	0	3	0	0	-
Tureluur	12	6	4	6	2	0	0	-
Kokmeeuw	0	2700	450	120	1047	0	0	-
Stormmeeuw	0	1	0	0	0	0	0	-
Zilvermeeuw	0	3	0	0	5	3	0	-
Dwergstern	5	30	2	0	0	0	0	-
Visdief	100	280	45	2	0	0	0	-
Holenduif	0	2	0	0	0	1	1	1,0
Houtduif	0	0	0	0	30	26	ng	-
Zomertortel	0	0	0	0	2	2	4	3,9
Koekoek	0	0	0	2	3	1	2	1,9
Groene Specht	0	0	0	0	0	1	1	1,0
Grote Bonte Specht	0	0	0	0	0	9	12	11,7
Wielewaal	0	0	0	1	1	2	1	1,0
Ekster	0	0	2	0	4	5	ng	-

Soort	1964	1972	1978	1979	1984	2009	2015	N/100 ha
Gaai	0	0	0	1	3	5	1	1,0
Zwarte Kraai	0	0	0	0	1	3	ng	-
Pimpelmees	0	0	0	0	0	10	ng	-
Koolmees	0	0	0	0	3	16	ng	-
Veldleeuwerik	0	10	6	10	5	0	0	-
Cetti's Zanger	0	0	0	0	0	0	1	1,0
Staartmees	0	0	0	0	2	1	7	6,8
Tjiftjaf	0	0	0	0	3	25	ng	-
Fitis	0	0	0	20	50	35	ng	-
Braamsluiper	0	0	0	2	0	3	6	5,8
Grasmus	0	0	0	12	2	12	14	13,6
Tuinfluit	0	0	0	7	29	46	26	25,3
Zwartkop	0	0	0	10	11	39	48	46,7
Sprinkhaanzanger	0	0	0	0	1	4	1	1,0
Spotvogel	0	0	0	0	1	3	4	3,9
Bosrietzanger	0	0	0	0	2	4	1	1,0
Kleine Karekiet	0	0	0	0	17	6	8	7,8
Rietzanger	0	0	0	0	0	3	2	1,9
Boomkruiper	0	0	0	0	0	0	8	7,8
Winterkoning	0	0	0	3	53	47	ng	-
Merel	0	0	0	3	11	64	ng	-
Zanglijster	0	0	0	0	3	44	17	16,6
Grote Lijster	0	0	0	0	0	1	1	1,0
Grauwe Vliegenvanger	0	0	0	0	0	1	0	-
Roodborst	0	0	0	0	1	22	ng	-
Nachtegaal	0	0	0	0	3	9	5	4,9
Tapuit	0	0	0	1	0	0	0	-
Heggenmus	0	0	0	3	15	33	13	12,7
Gele Kwikstaart	0	2	0	1	1	0	0	-
Boompieper	0	0	0	1	0	0	0	-
Graspieper	0	10	0	6	4	1	3	2,9
Vink	0	0	0	0	0	5	15	14,6
Groenling	0	0	0	2	1	0	5	4,9
Putter	0	0	0	0	0	2	2	1,9
Kneu	0	0	0	9	2	14	7	6,8
Goudvink	0	0	0	0	0	2	3	2,9
Appelvink	0	0	0	0	0	0	2	1,9
Rietgors	0	0	0	0	11	5	3	2,9

Aardbeieneiland

In de dichte ruigte op dit kleine eiland huizen 20 soorten broedvogels. Het accent ligt steeds meer op reguliere bosvogels. Opvallend is de vestiging van de Grote Bonte Specht, terwijl de Pimpelmees juist weer verdween. De Boomkruiper is hier nog niet gearriveerd, maar dat lijkt een kwestie van tijd. Zeer opmerkelijk is voorts de aanwezigheid van 13 territoria van de Groenling. Soorten van struweel en ruigte lijken steeds verder af te nemen en het aantal op het eiland broedende watervogels is beperkt. De Middelste Zaagbek is een zekere broedvogel: er werd een nest gevonden. Grauwe Ganzen bleken ten opzichte van 2009 duidelijk afgenomen. Er werden 27 bewoonde nesten geteld. De enige broedvogel van de Rode Lijst was de Middelste Zaagbek. In 2009 was daarnaast nog een paar Zomertortels aanwezig.

Tabel 9. Aantallen broedvogels op Aardbeieneiland (4,0 ha) in 1984, 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	1984	2009	2015	N/ha	Soort	1984	2009	2015	N/ha
Knobbelzwaan	1	0	0	-	Koolmees	0	1	1	0,3
Zwarte Zwaan	0	1	0	-	Staartmees	0	1	0	-
Grauwe Gans	0	45	27	6,8	Tjiftjaf	0	3	1	0,3
Grote Canadese Gans	0	0	1	0,3	Fitis	9	1	1	0,3
Nijlgans	0	4	2	0,5	Braamsluiper	0	1	0	-
Bergeend	0	2	0	-	Tuinfluiter	2	7	3	0,8
Middelste Zaagbek	0	1	1	0,3	Zwartkop	0	11	9	2,3
Wilde Eend	3	9	ng	-	Winterkoning	4	12	9	2,3
Fazant	1	0	0	-	Merel	2	8	5	1,3
Havik	0	1	0	-	Zanglijster	1	8	6	1,5
Meerkoet	1	4	0	-	Roodborst	0	1	0	-
Houtduif	5	3	ng	-	Nachtegal	1	0	0	-
Zomertortel	0	1	0	-	Heggenmus	3	3	1	0,3
Grote Bonte Specht	0	0	2	0,5	Vink	0	2	1	0,3
Ekster	1	0	0	-	Groenling	0	1	13	3,3
Zwarte Kraai	0	1	1	0,3	Goudvink	0	1	0	-
Pimpelmees	0	2	0	-	Rietgors	5	0	0	-

Lemmerplaat

De recente ontwikkeling van de broedvogelbevolking op de Lemmerplaat wijst op een toenemende dominantie van reguliere bosvogels: sinds 2009 zijn o.m. Zwartkop, Tjiftjaf, Pimpelmees, Vink en Groenling toegenomen. Bij soorten van rietstruweel en ruigte is het beeld variabel. Puur rietland is bijna niet meer te vinden op de plaat; het verdwijnen van de Kleine Karekiet heeft daar ongetwijfeld mee te maken. Gezien het flinke oppervlak aan ruigte valt de dichtheid van bijv. Rietgors en Rietzanger tegen. Laatstgenoemde heeft zich wel recent gevestigd op het eiland, terwijl de Rietgors eerder op het punt van verdwijnen staat. Dat kan ook worden gezegd van de Bruine Kiekendief. Net als in 2009 was de Kneu de enige op het eiland broedende Rode Lijst-soort.

Tabel 10. Aantallen broedvogels op de Lemmerplaat (13,6 ha) in 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	2009	2015	N/10 ha	Soort	2009	2015	N/10 ha
Grauwe Gans	31	4	2,9	Braamsluiper	1	0	-
Nijlgans	1	0	-	Grasmus	1	2	1,5
Kuifeend	1	1	0,7	Tuinfluiter	3	5	3,7
Wilde Eend	5	5	3,7	Zwartkop	3	11	8,1
Fazant	1	1	0,7	Sprinkhaanzanger	1	1	0,7
Bruine Kiekendief	0	1	0,7	Bosrietzanger	3	3	2,2
Sperwer	1	0	-	Kleine Karekiet	3	0	-
Buizerd	1	1	0,7	Rietzanger	0	1	0,7
Meerkoet	1	0	-	Boomkruiper	1	1	0,7
Houtduif	3	1	0,7	Winterkoning	9	6	4,4
Grote Bonte Specht	0	1	0,7	Merel	7	4	2,9
Ekster	2	1	0,7	Zanglijster	4	3	2,2
Gaai	1	0	-	Roodborst	4	4	2,9
Zwarte Kraai	1	1	0,7	Heggenmus	1	2	1,5
Pimpelmees	1	3	2,2	Vink	0	1	0,7
Koolmees	2	2	1,5	Groenling	0	2	1,5
Tjiftjaf	2	3	2,2	Kneu	1	1	0,7
Fitis	5	5	3,7	Rietgors	5	1	0,7

Pietkreek

In de jaren tachtig domineerden rietvogels en soorten van jong loofbos de broedvogelbevolking van de Pietkreek. Sindsdien hebben vooral de riet- en watervogels een flinke veer gelaten, maar sinds 2009 lijkt vooral onder de watervogels sprake van een licht herstel. Zo werden dit jaar territoria van de in 2009 ontbrekende Dodaars, Krakeend en Middelste Zaagbek gevonden. Daar staat tegenover dat de Slobeend verdween. Grauwe Gans en Fuut werden een enkele keer gezien, maar er konden ditmaal geen territoria worden vastgesteld. In de rietruigtes van het noordoostelijk deel was een paartje Bruine Kiekendieven present (alarmerend, geen nestvondst) en werden twee territoria van de Waterral gevonden. Rietzanger en Kleine karekiet namen ten opzichte van 2009 iets toe.

Van een toename van bosvogels, zoals die elders in het Veeerse Meer-gebied geconstateerd werd, was rond de Pietkreek geen sprake. De bosvogelgemeenschap was hier al behoorlijk ontwikkeld en lijkt zich te stabiliseren. Van de vijf sinds 2009 verdwenen soorten is de Nachtegaal het meest opvallend. In 2009 werden nog vier territoria gemeld.

In 2015 broedden 6 Rode Lijst-soorten in het gebied: Middelste Zaagbek, Koekoek, Groene Specht, Spotvogel, Grauwe Vliegenvanger en Wielewaal. Ten opzichte van 2009 zijn Slobeend en Nachtegaal verdwenen en Middelste Zaagbek, Spotvogel en Grauwe Vliegenvanger verschenen.

Tabel 10. Aantallen broedvogels in Pietkreek (57,8 ha) in 1979, 1984, 1988, 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	1979	1984	1988	2009	2015	N/10 ha
Knobbelzwaan	1	0	0	0	0	-
Grauwe Gans	0	0	0	1	0	-
Nijlgans	0	0	0	0	1	0,2
Bergeend	0	1	1	2	1	0,2
Kuifeend	0	4	11	4	6	1,0
Middelste Zaagbek	0	0	0	0	1	0,2
Krakeend	0	0	0	0	1	0,2
Slobeend	0	0	1	1	0	-
Wilde Eend	0	4	11	58	ng	-
Fazant	0	3	ng	8	ng	-
Dodaars	0	0	0	0	1	0,2
Fuut	0	0	1	2	0	-
Bruine Kiekendief	0	0	0	0	1	0,2
Buizerd	0	0	0	1	1	0,2
Waterral	0	0	0	0	2	0,3
Waterhoen	3	4	4	3	2	0,3
Meerkoet	2	13	16	10	12	2,1
Scholekster	0	1	0	0	0	-
Holenduif	0	1	0	0	0	-
Houtduif	8	25	15	16	ng	-
Turkse Tortel	0	0	1	1	0	-
Zomertortel	4	1	1	0	0	-
Koekoek	2	3	2	1	1	0,2
Ransuil	0	1	2	0	0	-
Groene Specht	0	0	0	1	1	0,2
Grote Bonte Specht	0	0	1	5	5	0,9
Wielewaal	2	3	2	2	2	0,3
Ekster	1	4	5	1	ng	-
Gaai	1	2	3	3	3	0,5
Zwarte Kraai	0	1	1	4	ng	-
Pimpelmees	0	2	5	9	ng	-
Koolmees	0	5	7	9	ng	-
Staartmees	0	0	1	3	4	0,7
Tjiftjaf	0	5	5	16	ng	-
Fitis	40	45	25	13	ng	-
Braamsluiper	1	2	0	1	0	-
Grasmus	3	2	1	6	3	0,5
Tuinfluitier	15	25	23	15	12	2,1

Soort	1979	1984	1988	2009	2015	N/10 ha
Zwartkop	4	7	14	21	27	4,7
Spotvogel	10	1	3	0	1	0,2
Bosrietzanger	0	0	3	5	3	0,5
Kleine Karekiet	30	20	58	7	10	1,7
Rietzanger	3	0	0	1	2	0,3
Winterkoning	4	48	36	29	ng	-
Spreeuw	0	1	ng	0	0	-
Merel	4	9	11	31	ng	-
Zanglijster	0	2	5	13	11	1,9
Grauwe Vliegenvanger	0	2	0	0	2	0,3
Roodborst	0	2	7	4	ng	-
Nachtegaal	0	0	2	4	0	-
Heggenmus	5	11	10	13	ng	-
Ringmus	0	0	1	0	0	-
Gele Kwikstaart	0	1	0	0	0	-
Graspieper	0	1	0	0	0	-
Vink	0	0	0	3	ng	-
Groenling	2	0	0	0	0	-
Putter	0	0	0	1	1	0,2
Kneu	0	1	0	0	0	-
Rietgors	10	7	7	1	1	0,2

Bos Middelplaten (Pietbos)

In het bos van de Middelplaten zijn reguliere soorten van opgaand geboomte en de daarbij behorende onderbegroeiing dominant. Een aantal van deze soorten was ten opzichte van 2009 redelijk stabiel, enkele zoals Boomkruiper, Zwartkop en Nachtegaal waren in aantal toegenomen. Bij Boomkruiper en Zwartkop past dat in het algemene beeld in het Veerse Meer-gebied, maar de Nachtegaal nam elders juist veelal af. Ook het verdwijnen van Zomertortel en Sprinkhaanzanger past goed in het regionale beeld.

Passend bij het ouder worden van het bos is de komst van de Buizerd, waarvan een bewoond nest gevonden werd. Bij de Wielewaal gaat het mogelijk om dezelfde zingende vogel als in de Pietkreek. Of er werkelijk gebroed is door deze soort is niet duidelijk. Opvallend is dat de Groenling ook hier flink is toegenomen.

Er werden drie broedvogelsoorten van de Rode Lijst vastgesteld, te weten Koekoek, Nachtegaal en Wielewaal. In 2009 ging het om twee RL-soorten: Zomertortel en Nachtegaal.

Tabel 11. Aantallen broedvogels in Bos Middelplaten (47,3 ha) in 1984, 1993, 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	1984	1993	2009	2015	N/10 ha	Soort	1984	1993	2009	2015	N/10 ha
Grauwe Gans	0	0	0	1	0,2	Fitis	31	32	14	ng	-
Kuifeend	0	1	0	0	-	Grasmus	1	1	3	4	0,8
Wilde Eend	4	0	2	ng	-	Tuinfluit	30	10	11	11	2,3
Patrijs	1	0	0	0	-	Zwartkop	7	17	17	23	4,9
Fazant	6	4	1	ng	-	Sprinkhaanzanger	0	0	3	0	-
Buizerd	0	0	0	1	0,2	Bosrietzanger	0	0	5	ng	-
Torenvalk	1	0	0	0	-	Kleine Karekiet	1	0	6	9	1,9
Waterhoen	2	1	0	0	-	Rietzanger	0	0	0	1	0,2
Scholekster	1	0	0	1	0,2	Boomkruiper	0	0	2	6	1,3
Holenduif	1	0	1	1	0,2	Winterkoning	33	24	11	ng	-
Houtduif	90	25	10	ng	-	Merel	9	5	32	ng	-
Zomertortel	8	11	1	0	-	Zanglijster	6	4	13	11	2,3
Koekoek	1	1	0	1	0,2	Roodborst	5	6	7	ng	-

Soort	1984	1993	2009	2015	N/10 ha	Soort	1984	1993	2009	2015	N/10 ha
Ransuil	3	0	0	ng	-	Nachtegaal	2	9	5	8	1,7
Grote Bonte Specht	0	2	2	2	0,4	Heggenmus	14	6	9	4	0,8
Wielewaal	3	2	0	1	0,2	Ringmus	1	2	0	0	-
Ekster	0	1	1	ng	-	witte kwikstaart	0	1	0	0	-
Gaai	3	2	2	0	-	Graspieper	3	2	0	0	-
Zwarte Kraai	3	1	2	ng	-	Vink	0	0	5	5	1,1
Pimpelmees	0	9	4	ng	-	Groenling	0	1	0	4	0,8
Koolmees	2	6	6	ng	-	Kneu	2	3	0	0	-
Veldleeuwerik	1	2	0	0	-	Appelvink	0	0	1	0	-
Staartmees	0	1	2	2	0,4	Rietgors	1	0	3	1	0,2
Tjiftjaf	4	10	10	ng	-						

Schelphoek

In het open westelijk deel van de Schelphoek deden rietvogels het minder dan in 2009, getuige de afname van Kleine Karekiet en het verdwijnen van Bruine Kiekendief. Van laatstgenoemde werd tweemaal een jagend exemplaar opgemerkt, maar een territorium ontbrak. Soorten die het goed doen in natte ruigtes, zoals Bosrietzanger, Blauwborst en Rietzanger handhaafden zich of deden het beter dan in 2009. Voorts werden Grauwe Gans en Krakeend voor het eerst als broedvogels vastgesteld.

In de oostelijke bosaanplant viel de komst van Groene- en Grote Bonte Specht op. Beide soorten ontbraken nog in 2009. De toename van de Groenling past goed in het regionale beeld.

Mogelijk is er in 2015 strikter binnen de grenzen van de SBB-bezittingen gekarteerd dan in 2009. Zo werden in de struwelen benoorden het fietspad en langs de parkeerplaats –op luttele meters van de SBB-bezittingen- territoria van de Nachtegaal vastgesteld, maar binnen het onderzoeksgebied werd alleen een exemplaar net voor de datumgrens gehoord. Opvallend was een territorium van de (gewone) Goudhaan in het struweelrijke noordoostelijke deel van de Schelphoek. Het mag twijfelachtig heten of er daadwerkelijk gebroed is in dit geheel naaldhoutloze gebied.

Er werden drie territoriaal aanwezige soorten van de Rode Lijst opgemerkt: Groene Specht, Ringmus en Kneu. In 2009 ging het om Kneu en Nachtegaal.

Tabel 12. Aantallen broedvogels in Schelphoek (15,5 ha) in 2009 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	2009	2015	N/10 ha	Soort	2009	2015	N/10 ha
Grauwe Gans	0	3	1,9	Braamsluiper	1	0	-
Kuifeend	1	1	0,6	Grasmus	4	2	1,3
Krakeend	0	1	0,6	Tuinfluit	5	4	2,6
Wilde Eend	3	Ng	-	Zwartkop	6	10	6,5
Fazant	2	1	0,6	Sprinkhaanzanger	2	2	1,3
Bruine Kiekendief	2	0	-	Bosrietzanger	1	6	3,9
Buizerd	1	0	-	Kleine Karekiet	10	4	2,6
Waterhoen	1	1	0,6	Rietzanger	6	6	3,9
Meerkoet	1	1	0,6	Winterkoning	11	ng	-
Houtduif	13	Ng	-	Merel	11	ng	-
Ransuil	1	0	-	Zanglijster	7	4	2,6
Groene Specht	0	1	0,6	Roodborst	1	ng	-
Grote Bonte Specht	0	1	0,6	Nachtegaal	2	0	-
Ekster	2	Ng	-	Blauwborst	0	1	0,6
Gaai	1	1	0,6	Roodborsttapuit	1	0	-
Zwarte Kraai	3	Ng	-	Heggenmus	3	ng	-
Goudhaan	0	1	0,6	Ringmus	0	1	0,6
Pimpelmees	1	Ng	-	Groenling	1	0	-
Koolmees	3	Ng	-	Putter	0	2	1,3
Staartmees	1	2	1,3	Kneu	6	2	1,3
Tjiftjaf	6	Ng	-	Goudvink	1	0	-
Fitis	9	Ng	-	Rietgors	4	3	1,9

4.2.2. Bevelanden

Poelbos/Hendriksbos

De aantalsontwikkeling van broedvogels in het Hendriksbos sinds 2000 vertoont in grote lijnen een toename van soorten van opgaand bos en een langzame daling van soorten van de kruidlaag en jong bos. Illustratief daarbij is de afname van de aan de eerste bosstadia gebonden Tuinfluiter, die in 2015 schaarser was dan in de drie eerdere teljaren, terwijl voor de aan wat ouder bos gebonden Zwartkop precies het omgekeerde geldt. Kenmerkende soorten van rijk oud loofbos als Kleine Bonte Specht, Boomklever en Appelvink hebben het Poelbos nog niet gevonden. Mede vanwege de voorzichtige opwaartse trend van deze soorten in de provincie neemt de kans op vestiging op termijn wel toe. De verschillende waterpartijen in het Hendriksbos herbergden in 2015 naast Waterhoen en Meerkoet drie soorten die in 2010 ontbraken: Dodaars, Kuifeend en Krakeend. Opvallend is de afname van enkele broedvogels van ruigte en struweel als Nachtegaal, Spotvogel, Grasmus en Bosrietzanger. In 2015 werden vijf broedvogels van de Rode Lijst vastgesteld in het Hendriksbos: Koekoek, Ransuil, Groene Specht, Grauwe Vliegenvanger en Kneu. Ten opzichte van 2010 zijn de Rode Lijst-soorten Nachtegaal en Kneu verdwenen en is de Ransuil verschenen.

Tabel 13. Aantallen broedvogels van Poelbos/Hendriksbos (52,8 ha) in 2000, 2004, 2010 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	2000	2004	2010	2015	N/10 ha	Soort	2000	2004	2010	2015	N/10 ha
Grauwe Gans	0	3	1	0	-	Pimpelmees	6	8	10	ng	-
Soepgans	0	0	5	0	-	Koolmees	14	16	27	ng	-
Nijlgans	0	0	0	1	0,2	Staartmees	3	5	6	4	0,8
Bergeend	1	1	1	0	-	Tjiftjaf	17	29	19	19	3,6
Kuifeend	0	0	0	2	0,4	Fitis	10	10	4	ng	-
Krakeend	0	0	0	1	0,2	Braamsluiper	0	1	0	1	0,2
Wilde Eend	12	22	16	ng	-	Grasmus	1	2	9	2	0,4
Soepeend	0	0	1	ng	-	Tuinfluiter	16	22	12	6	1,1
Fazant	11	16	13	8	1,5	Zwartkop	21	37	29	40	7,6
Dodaars	2	0	0	2	0,4	Spotvogel	0	1	1	0	-
Sperwer	0	2	0	1	0,2	Bosrietzanger	2	8	11	2	0,4
Buizerd	0	3	2	2	0,4	Kleine Karekiet	9	8	8	5	0,9
Torenavalk	0	0	0	1	0,2	Rietzanger	0	0	1	0	-
Waterhoen	8	7	5	6	1,1	Boomkruiper	0	0	6	6	1,1
Meerkoet	5	8	8	6	1,1	Winterkoning	58	50	55	ng	-
Holenduif	0	1	5	0	-	Merel	33	51	28	ng	-
Houtduif	ng	54	36	ng	-	Zanglijster	11	12	12	7	1,3
Zomertortel	0	2	0	0	-	Grote Lijster	3	1	2	0	-
Koekoek	0	2	1	1	0,2	Grauwe Vliegenvanger	0	0	1	3	0,6
Ransuil	0	1	0	1	0,2	Roodborst	10	15	13	9	1,7
Groene Specht	3	3	4	4	0,8	Nachtegaal	0	0	2	0	-
Grote Bonte Specht	4	6	7	6	1,1	Blauwborst	0	1	0	0	-
Wielewaal	0	0	1	0	-	Heggenmus	13	11	7	9	1,7
Ekster	ng	4	2	4	0,8	Vink	ng	8	12	7	1,3
Gaai	ng	5	4	3	0,6	Groenling	0	0	0	2	0,4
Kauw	ng	1	3	0	-	Putter	0	0	0	1	0,2
Zwarte Kraai	ng	4	3	5	0,9	Kneu	0	0	2	1	0,2

Poelbos/Arendsbos

De broedvogelsamenstelling van dit kleine, langgerekte bos lijkt sterk op die van het veel grotere aangrenzende Hendriksbos. Opvallend is de forse dichtheid van zowel Groene- als Grote Bonte Specht. Verder lijken soorten van de struweel- en kruidlaag het gemiddeld iets beter te doen dan in het Hendriksbos, terwijl Watervogels juist bijna ontbreken. Groene Specht en Kneu zijn de enige vastgestelde soorten van de Rode Lijst.

Tabel 14. Aantallen en dichtheid van broedvogels in Poelbos/Arendsbos (11,2 ha) in 2015.

Soort	2015	N/10 ha	Soort	2015	N/10 ha
Wilde Eend	1	0,9	Tjiftjaf	7	6,3
Fazant	4	3,6	Tuinfluiter	2	1,8
Buizerd	1	0,9	Zwartkop	7	6,3
Waterhoen	1	0,9	Bosrietzanger	1	0,9
Meerkoet	1	0,9	Boomkruiper	1	0,9
Holenduif	1	0,9	Winterkoning	8	7,1
Turkse Tortel	1	0,9	Merel	9	8,0
Groene Specht	2	1,8	Zanglijster	1	0,9
Grote Bonte Specht	5	4,5	Grote Lijster	1	0,9
Ekster	4	3,6	Roodborst	1	0,9
Gaai	2	1,8	Heggenmus	8	7,1
Zwarte Kraai	1	0,9	Vink	2	1,8
Pimpelmees	2	1,8	Groenling	1	0,9
Koolmees	4	3,6	Putter	2	1,8
Staartmees	2	1,8	Kneu	1	0,9

Wemeldingse Bos

In het Wemeldingse Bos zijn vrijwel uitsluitend reguliere soorten van de boom-, kruid- en struiklaag van loofbos te vinden. Roofvogels en spechten zijn goed vertegenwoordigd. Bij de reguliere zangvogels valt het forse verschil in dichtheid tussen Winterkoning en Roodborst op. Op de Sperwer na ontbreken in Zeeland schaarse bosspecialisten

Tabel 15. Aantallen en dichtheid van broedvogels in het Wemeldingse Bos (12,8 ha) in 2015.

Soort	2015	N/10 ha	Soort	2015	N/10 ha
Fazant	1	0,8	Staartmees	2	1,6
Sperwer	1	0,8	Tjiftjaf	13	10,2
Buizerd	1	0,8	Grasmus	2	1,6
Waterhoen	1	0,8	Tuinfluiter	2	1,6
Houtduif	11	8,6	Zwartkop	8	6,3
Groene Specht	2	1,6	Boomkruiper	1	0,8
Grote Bonte Specht	3	2,3	Winterkoning	30	23,4
Ekster	1	0,8	Merel	16	12,5
Gaai	1	0,8	Zanglijster	4	3,1
Kauw	1	0,8	Roodborst	1	0,8
Zwarte Kraai	2	1,6	Heggenmus	5	3,9
Pimpelmees	5	3,9	Vink	6	4,7
Koolmees	5	3,9			

Deessche Watergang

Meest opvallende broedvogel in de Deessche Watergang is de kokmeeuw die met een stabiele populatie van iets meer dan 300 paar in het gebied huist. Ook de Visdief doet het goed, dit jaar met 28 paar. De weidevogels doen het ronduit slecht met slechts 2 paar Kievit en 3 paar Tureluur. Kluten gebruiken in grote aantallen de Deessche Watergang om te foerageren, maar broeden op het naastliggende bouwland. Onduidelijk is of deze vogels met succes kunnen broeden en of de jonge vogels ook de slikken van de Dee kunnen bereiken. De Grauwe Gans, Canadese Gans en Nijlgans zijn nieuw in het gebied. Opvallend is de afname van een aantal eendensoorten ten opzichte van 2000: Bergeend, Kuifeend, Slobeend en Wilde Eend kwamen dit jaar in veel lagere aantallen tot broeden.

Tabel 16. Aantallen broedvogels van de Deessche Watergang (36,0 ha) in 2000 en 2015 alsmede de dichtheid in 2015.

Soort	2000	2015	N/10 ha	Soort	2000	2015	N/10 ha
Grauwe Gans	0	9	2,5	Kievit	5	2	0,6
Grote Canadese Gans	0	2	0,6	Grutto	1	0	-
Nijlgans	0	1	0,3	Tureluur	9	3	0,8
Bergeend	12	6	1,7	Kokmeeuw	314	323	89,7
Kuifeend	11	2	0,6	Visdief	23	28	7,8
Slobeend	9	2	0,6	Noordse Stern	1	0	-
Wilde Eend	24	10	2,8	Houtduif	0	1	0,3
Soepeend	3	0	-	Kleine Karekiet	2	1	0,3
Fazant	4	3	0,8	Rietzanger	0	1	0,3
Waterhoen	8	3	0,8	Gele Kwikstaart	1	1	0,3
Meerkoet	13	4	1,1	Graspieper	0	1	0,3
Scholekster	7	3	0,8	Kneu	0	2	0,6
Kluut	32	1	0,3	Rietgors	1	2	0,6

Zilt grasland langs de Deessche Watergang (Zeelandnet.nl).

4.3. Ecologische vogelgroepen en Rode Lijst

Aan de hand van hun specifieke biotoopvoorkeuren kunnen broedvogels worden ingedeeld in zogenaamde ecologische vogelgroepen. Informatie uit broedvogelkarteringen kan met behulp van dit systeem geanalyseerd worden. Hiertoe is door Sovon in samenspraak met SBB het systeem AVIS ontwikkeld (Sierdsema 1995). Hieronder worden enkele voor het onderhavige onderzoek relevante ecologische vogelgroepen besproken.

4.3.1. Veerse Meer

Kuifeendgroep

Van de vogelgroepen van open water is de Kuifeendgroep het sterkst vertegenwoordigd. Deze ecologische vogelgroep is kenmerkend voor voedselrijk, open water met of zonder een onderwatervegetatie. Vertegenwoordigende soorten van deze groep zijn Knobbelzwaan, Canadese Gans, Brandgans, Nijlgans, Bergeend, Wilde Eend, Kuifeend en Meerkoet. De Wilde Eend is in 2015 niet onderzocht. De eveneens tot deze groep behorende Fuut, Brandgans en Mandarijneend ontbreken.

Op het Pietbos na zijn vertegenwoordigers van de Kuifeendgroep in alle onderzochte deelgebieden aangetroffen. Het accent ligt daarbij op de Pietkreek, terwijl het bij de Aalvanger en het Zilveren Schor om slechts enkele territoria gaat. Ook op de op het eerste gezicht geschikte Lemmerplaat en het Aardbeieneiland is de soortgroep opvallend matig vertegenwoordigd. Ten opzichte van 2009 is het voorkomen op de Goudplaat verminderd. Bij een vergelijking met de soortgroep kaarten van 2009 dient bedacht te worden dat de Wilde Eend dat jaar wel, en in 2015 niet geïnventariseerd is.

Overigens ontbreekt in de AVIS-systematiek een soortgroep die kenmerkend is voor stagnante zoute / brakke wateren en derhalve voor het Veerse Meer relevant zou zijn.

Vogelgroepen van riet

Deze overkoepelende soortgroep bevat alle in de AVIS-systematiek opgenomen broedvogelsoorten die kenmerkend worden geacht voor riet- en andere verlandingsvegetaties. Van het grote aantal tot deze groep gerekende soorten komen er zes in een of meer van de onderzochte objecten voor als broedvogel, te weten Bruine Kiekendief, Waterhoen, Sprinkhaanzanger, Rietzanger, Kleine Karekiet en Rietgors. Dit betreft vooral soorten van verlandende rietvegetaties met enige struikopslag. Slechts op enkele plaatsen komt (zoet) waterriet voor langs slootjes en drinkputten. Hier treffen we relatief veel Waterhoenders en Kleine Karekieten aan, soorten van nat rietland.

De clusters van territoriumstippen op de verspreidingskaart van deze groep laten fraai zien waar de redelijk tot goed ontwikkelde rietvegetaties te vinden zijn: in de Rietput Veere, de kreek op de Goudplaat, op de Lemmerplaat, rond de Pietkreek, aan de noordostrand van het Pietbos en in het westelijk deel van de Schelphoek. In de ruigtezones van het Zilveren Schor zijn nauwelijks rietvogels te vinden. Opvallend is dat hier in 2009 nog beduidend meer rietvogels te vinden waren. Dat geldt ook voor het zuidelijk deel van de Goudplaat. In geen van de onderzochte deelgebieden zijn rietvogels ten opzichte van 2009 duidelijk toegenomen.

Strandpleviergroep

De strandpleviergroep bestaat uit kenmerkende soorten van schaars begroeide zandplaten van brakke tot zoute milieus, vooral zogeheten kustbroedvogels. De volgende tot deze soortgroep behorende soorten broeden geregeld in het Veerse Meer-gebied: Scholekster, Kluut, Noordse Stern en Visdief. Een aantal voormalige broedvogels behoort ook tot deze groep: Bontbekplevier, Strandplevier, Grote Stern en Dwergstern.

Zowel in 2009 als in 2015 kwam geen enkele tot de strandpleviergroep gerekende soort tot broeden in de in dit rapport beschreven objecten. Gezien de hoedanigheid van de terreinen valt een vestiging ook niet te verwachten. Alleen in de niet in dit rapport besproken Haringvreter, open Middelpaten en Kwistenburg is de soortgroep in het Veerse Meer nog vertegenwoordigd.

Veldleeuwerikgroep

De veldleeuwerikgroep bestaat uit broedvogelsoorten die zich op zowel nat als droog grasland thuis voelen. Van de tot deze groep behorende soorten broeden Scholekster, Kievit, Veldleeuwerik en Graspieper geregeld in het Veerse Meer-gebied. Patrijs en Kwartel zijn in het verleden broedvogel geweest, terwijl Wulp en Grauwe Gors nimmer als broedvogel zijn vastgesteld. In de in 2015 onderzochte objecten is deze soortgroep nauwelijks te vinden: de teller stopt bij drie territoria van de Graspieper op de zuidelijke Goudplaat. In 2009 was dat niet veel anders. In de niet in dit rapport

besproken Haringvreter, open Middelplaten en Kwistenburg is de soortgroep wel goed vertegenwoordigd.

Grasmusgroep

Kenmerkende soorten van struweel, opslag en zeer jong bos zijn verzameld in de grasmusgroep. Van deze ecologische vogelgroep werden in 2009 in de onderzoeksgebieden in totaal 190 territoria vastgesteld, verdeeld over Heggenmus, Nachtegaal, Roodborsttapuit, Bosrietzanger, Spotvogel, Braamsluiper, Grasmus, Tuinfluiter, Fitis en Kneu. De Fitis is niet onderzocht en Orpheusspotvogel en Grauwe Klauwier ontbraken.

De verspreidingskaart laat goed zien dat de soortgroep in de oudere bosdelen van o.a. Zilveren Schor, Goudplaat en Pietkreek zo goed als ontbreekt. Ook de bosruigtes van het Aardbeieneiland zijn kennelijk niet meer de aangewezen locaties voor deze groep. In de jongere bosdelen en in struwelen en ruigtes van o.m. de zuidelijke Goudplaat, de aan het Veerse Meer grenzende delen van het Zilveren Schor, de Rietput, de noordelijke Lemmerplaat en de randen van het Pietbos is de soortgroep juist aspectbepalend. Ten opzichte van 2009 is de soortgroep vooral op het Aardbeieneiland, de Aalvanger en het Zilveren Schor minder goed vertegenwoordigd.

Rode Lijst

In de voorjaar 2015 onderzocht SBB-objecten in het Veerse Meer gebied zijn 56 territoria van Rode Lijst-soorten aangetroffen, verdeeld over de volgende 11 soorten: Middelste Zaagbek, Zomertortel, Koekoek, Ransuil, Groene Specht, Graspieper, Nachtegaal, Spotvogel, Grauwe Vliegenvanger, Wielewaal en Kneu.

Alle soorten behoren tot de twee lichtste beschermingscategorieën, de ' gevoelige' en de ' kwetsbare' soorten. Kijkend naar de verschillende habitats in het onderzoeksgebied dan valt op dat de meeste territoria van Rode Lijst-soorten te vinden zijn in open grazig terrein óf in struwelen; in de aaneengesloten bospercelen zijn vrijwel geen vertegenwoordigers van deze groep te vinden. Relatief veel Rode Lijst-soorten zijn te vinden in het zuidelijk deel van de Goudplaat en het westelijk deel van het Pietbos. Pietkreek, Schelphoek en Rietput Veere herbergen een gemiddeld aantal Rode Lijst-soorten, terwijl de Aalvanger, het Zilveren Schor, het Aardbeieneiland en de Lemmerplaat karig bedeed zijn.

Natura 2000 soorten

In Nederland zijn 44 soorten broedvogels aangewezen als Natura 2000-soorten van de Vogelrichtlijn. Deze soorten genieten daarmee een extra beschermde status.

Volgens de vigerende versie van het ontwerpbesluit Veerse Meer (website Min. van LNV) zijn er drie vogelsoorten die kwalificeren voor dit 2.552 hectare metende Natura 2000-gebied op grond van hun status als broedvogel: Aalscholver, Lepelaar en Kleine Mantelmeeuw. In een eerdere versie werden ook Bontbekplevier en Strandplevier genoemd als kwalificerende broedvogels (Sovon & CBS 2005), maar in een latere versie zijn beide plevieren uit de lijst geschrapt. Voorjaar 2015 werd geen van de drie kwalificerende broedvogelsoorten vastgesteld in de onderzochte SBB-objecten. Ook de beide plevieren ontbraken. In 2009 ontbraken de kwalificerende N2000-broedvogels eveneens in alle in dit rapport behandelde objecten.

4.2.2. Bevelanden

Kuifeendgroep

Vertegenwoordigers van de kuifeendgroep zijn te vinden bij de waterpartijen in het Hendriksbos, terwijl ze in het Arendsbos vrijwel en het Wemeldingse Bos geheel ontbreken. Bij de Deessche Watergang is het voorkomen geconcentreerd rond de kreekoever, met name in het zuidelijk deel.

Vogelgroepen van riet

Deze soortengroep is in geen van de onderzochte objecten op de Bevelanden goed vertegenwoordigd. Opvallend is dat de waterpartijen in het Hendriksbos er nog beter uitkomen dan de kreekoever van de Deessche Watergang, waar riet inderdaad schaars is.

Veldleeuwerikgroep

Vertegenwoordigers van deze soortgroep van open grasland zijn alleen te vinden in de Deessche Watergang, zij het dat de soortgroep ook daar slechts mondjesmaat vertegenwoordigd is.

Grasmusgroep

In het Wemeldingse Bos zijn vertegenwoordigers van deze soortgroep vooral langs de bosrand te vinden. De diversiteit van het Hendriksbos komt goed naar voren in de verspreiding van de soortgroep: de kaart toont enkele clusters, terwijl de groep in andere vakken grotendeels ontbreekt.

Vinkgroep

Deze soortgroep omvat vooral reguliere soorten van opgaand bos als Houtduif, Vink en Roodborst. De verspreiding in het Hendriksbos is redelijk complementair aan die van de Grasmusgroep. De overige onderzochte bosgebieden zijn te klein om dergelijke verschillen boven water te halen.

Rode Lijst

In de vier voorjaar 2015 onderzochte SBB-objecten op Zuid-Beveland zijn in totaal 10 soorten van de Rode Lijst vastgesteld. Het gaat om Slobeend, Tureluur, Visdief, Koekoek, Ransuil, Groene Specht, Graspieper, Gele Kwikstaart, Grauwe Vliegenvanger en Kneu. In het Poelbos werden Zomertortel, Nachtegaal, Spotvogel en Wielewaal niet teruggevonden. De Zomertortel werd hier voor het laatst opgemerkt in 2004, de andere genoemde soorten in 2010. In het Wemeldingse Bos werd slechts één Rode Lijst-soort gevonden: de Groene Specht.

In de Deessche Watergang ging het om vijf soorten, te weten Slobeend, Tureluur, Visdief, Graspieper en Gele Kwikstaart. Ten opzichte van de kartering in 2000 zijn Slobeend en Tureluur hier flink afgenomen, terwijl het ene Grutto-paar uit dat jaar verdwenen is.

De ruige oever van het Aardbeieneiland (M. Hoekstein).

5. Evaluatie

Veerse Meer

Alle in het voorjaar van 2015 onderzochte SBB-objecten in het Veerse Meer-gebied zijn de bij een Delta-bekken behorende pionierstadia al lang voorbij. Het accent van de broedvogelbevolking komt steeds meer te liggen op reguliere kenmerkende soorten van opgaand bos. Passend in dat beeld is de verdere toename van het aantal roofvogels, de forse stijging van het aantal Boomkruipers en de vestiging van soorten als Appelvink. Ook buiten het Veerse Meer zien we een toename van bosvogels in Zeeland; dit kan een versterkend effect hebben op de ontwikkelingen binnen het gebied. Soorten van struweel en van de kruidlaag zijn ten opzichte van 2009 wat afgenomen. Het zuidelijk deel van de Goudplaat is belangrijk voor deze groep. Zo is dit de enige locatie waar nog territoria van de Zomertortel werden vastgesteld. Voor soorten van de Rode Lijst is de zuidelijke Goudplaat van groot belang. Datzelfde kan gezegd van het westelijk deel van het Pietbos en in mindere mate van Pietkreek, Schelphoek en Rietput Veere.

Een echte regionale specialiteit is de Middelste Zaagbek, waarvan enkele territoriale paren en een nest (op het Aardbeieneiland) werden vastgesteld. Mede door een gericht beheer lijkt de toename van broedende ganzen gestopt.

De verbeterde waterkwaliteit van het Veerse Meer en de positieve gevolgen daarvan voor onder meer steltlopers lijken aan de onderzochte deelgebieden voorbij te gaan. Er is hier immers voor de meeste watergebonden soorten weinig tot geen geschikt broedhabitat te vinden. De kwalificerende broedvogelsoorten voor het N2000-gebied Veerse Meer ontbraken zowel in 2009 als in 2015 in de onderzochte objecten.

Het ligt in de rede dat de bosvogelgemeenschappen, zeker in de grote boscomplexen, de komende jaren nog rijker kunnen worden. De open delen van het Zilveren Schor en de Lemmerplaat zijn momenteel opvallend arm aan broedvogels. Met name op de Lemmerplaat liggen op termijn wellicht kansen voor rietvogels; een groep waarmee ook rond de Goudplaatkreek, delen van de Pietkreek, de westelijke Schelphoek en de Rietput Veere terdege rekening gehouden mag worden.

Zuid-Beveland

Bij de vier voorjaar 2015 onderzochte SBB-objecten op Zuid-Beveland ging het om drie bosgebieden en één graslandkreek. In het Poelbos-Hendriksbos valt op dat de watervogels het goed doen, met onder meer de vestiging van de Krakeend en voor het eerst sinds 2000 territoriale Dodaarzen. Een aantal soorten van jong bos lijkt wat af te nemen, terwijl soorten van het midden-stadium als Zwartkop het juist goed doen. Door het verdwijnen van Nachtegaal, Spotvogel en Wielewaal is het belang van het Poelbos voor soorten van de Rode Lijst sinds 2010 verminderd. Te verwachten valt dat meer kenmerkende soorten van opgaand bos zich de komende jaren in het gebied zullen vestigen. Dat geldt ook voor de nu nog vrij basale soortengemeenschap die in het Wemeldingse Bos is aangetroffen. Opvallend is dat holenbroeders hier al goed terecht kunnen en dat het belang voor roofvogels met nesten van Buizerd en Sperwer al groot is.

De Deessche Watergang herbergt nog altijd enkele kustbroedvogels en weidevogels. Ten opzichte van de kartering in 2000 zijn de meeste van deze soorten echter afgenomen.

Literatuur

- ARTS F.A. & HOEKSTEIN M.S.J. 2015. Watervogels in het Veerse Meer: habitatgebruik en trends. Delta Project Management, Rapport 2015-001. Vlissingen.
- VAN BEUSEKOM R, HUIGEN P., HUSTINGS F., DE PATER K. & THISSEN L. (red.) 2005. Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels. Tirion Uitgevers B.V., Baarn.
- VAN DIJK A.J. & BOELE A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- HOEKSTEIN M., LEEFTINK K., HANNEWIJK A. & VERGEER J-W. 2009. Broedvogels van het Veerse Meer in 2009. Een inventarisatie van objecten van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Sovon-inventarisatierapport 2009/23. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- HUSTINGS M.F.H., KWAK R.G.M., OPDAM P.F.M. & REIJNEN M.J.S.M. 1985. Vogelinventarisatie. PUDOC, Wageningen en Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels. Zeist.

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht veldbezoeken per object

Rietput Veere (4,5 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
10-apr	6:55	7:20	25	J.W. Vergeer
29-apr	12:30	13:05	35	J.W. Vergeer
15-mei	5:50	6:05	15	J.W. Vergeer
15-mei	12:19	12:43	24	J.W. Vergeer
29-mei	5:26	6:05	39	J.W. Vergeer
29-mei	13:00	13:29	29	J.W. Vergeer
15-jun	10:48	11:14	26	J.W. Vergeer

Aalvanger (9,5 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
10-apr	7:40	8:10	30	J.W. Vergeer
29-apr	12:00	12:24	24	J.W. Vergeer
15-mei	6:15	6:20	5	J.W. Vergeer
15-mei	11:50	12:02	12	J.W. Vergeer
29-mei	5:57	6:07	10	J.W. Vergeer
10-mei	10:17	10:32	15	J.W. Vergeer

Zilveren Schor-Noord (17,2 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
10-apr	8:06	8:51	45	J.W. Vergeer
29-apr	11:20	12:00	40	J.W. Vergeer
15-mei	6:20	6:26	6	J.W. Vergeer
15-mei	11:23	11:47	23	J.W. Vergeer
29-mei	6:12	6:35	23	J.W. Vergeer
15-jun	9:48	10:11	23	J.W. Vergeer

Zilveren Schor-Zuid (16,2 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
10-apr	8:57	9:14	17	J.W. Vergeer
29-apr	10:20	11:20	60	J.W. Vergeer
15-mei	6:26	6:36	10	J.W. Vergeer
15-mei	10:48	11:17	29	J.W. Vergeer
29-mei	7:20	8:15	55	J.W. Vergeer
15-jun	8:52	9:42	50	J.W. Vergeer

Goudplaat (102,7 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
6-apr	7:21	10:11	170	T. Sluijter
19-apr	6:41	10:49	248	T. Sluijter
19-apr	6:44	11:03	259	M. Sluijter
2-mei	5:57	9:06	189	T. Sluijter
2-mei	6:10	9:08	178	M. Sluijter
14-mei	8:26	10:35	129	T. Sluijter
14-mei	8:35	10:30	115	M. Sluijter
7-jun	5:16	8:27	191	T. Sluijter
7-jun	5:18	7:20	182	M. Sluijter

Aardbeieneiland (4 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
10-apr	8:37	9:26	49	T. Sluijter
24-apr	7:15	8:15	60	T. Sluijter
8-mei	5:32	6:04	32	T. Sluijter
27-mei	5:15	5:37	22	T. Sluijter
10-jul	5:00	5:32	32	T. Sluijter

Lemmerplaat (13,6 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
10-apr	9:45	10:34	49	T. Sluijter
24-apr	8:18	9:51	93	T. Sluijter
8-mei	6:50	7:44	54	T. Sluijter
25-mei	5:00	5:53	53	T. Sluijter
19-jun	5:09	6:06	57	T. Sluijter

Pietkreek (57,8 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
10-apr	9:53	11:22	89	J.W. Vergeer
29-apr	7:55	9:58	123	J.W. Vergeer
15-mei	8:38	10:35	117	J.W. Vergeer
29-mei	10:16	11:59	103	J.W. Vergeer
15-jun	4:35	6:52	137	J.W. Vergeer

Pietbos (47,3 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
1-apr	7:00	8:30	90	M. Hoekstein
19-apr	5:30	7:25	115	M. Hoekstein
3-mei	5:09	8:17	187	M. Hoekstein
18-mei	4:53	6:38	105	M. Hoekstein
6-jun	5:02	6:27	85	M. Hoekstein

Schelphoek (15,5 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
10-apr	11:51	12:41	50	J.W. Vergeer
29-apr	6:30	7:33	63	J.W. Vergeer
15-mei	7:22	8:25	63	J.W. Vergeer
29-mei	8:45	9:53	68	J.W. Vergeer
15-jun	7:12	8:23	71	J.W. Vergeer

Poelbos:Hendriksbos (52,8 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
8-apr	7:10	11:09	239	A.Wieland
25-apr	6:30	10:30	240	A.Wieland
2-mei	22:25	23:59	94	A.Wieland
3-mei	6:40	7:40	60	A.Wieland
22-mei	4:45	9:50	305	A.Wieland
10-jun	18:54	20:51	117	A.Wieland
2-jul	22:35	23:59	84	A.Wieland
16-jul	15:27	18:00	153	A.Wieland

Poelbos:Arendsbos (11,2 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
1-apr	7:45	10:10	145	A.Wieland
10-apr	18:46	20:33	107	A.Wieland
15-apr	6:30	9:30	180	A.Wieland
3-mei	5:56	6:38	42	A.Wieland
4-jun	6:15	7:15	60	A.Wieland
30-jun	7:11	8:41	90	A.Wieland
2-jul	21:53	22:35	42	A.Wieland

Wemeldingse Bos (12,8 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
1-mrt	7:30	9:30	120	N.de Schipper
14-mrt	7:00	8:30	90	N.de Schipper
5-apr	6:30	8:00	90	N.de Schipper
26-apr	6:00	8:00	120	N.de Schipper
10-mei	5:30	7:00	90	N.de Schipper
24-mei	5:00	6:30	90	N.de Schipper

Deessche Watergang (36 ha)

Datum	Begin	Eind	Nmin	Waarnemer
3-apr	9:00	11:00	120	P.Maas
17-apr	6:30	8:30	120	P.Maas
28-apr	12:30	14:00	90	P.Maas
8-mei	7:00	10:00	180	P.Maas
27-mei	6:30	10:30	240	P.Maas

Bijlage 1. Interpretatiecriteria met:

1. *Grenzen waartussen waarnemingen waarschijnlijk betrekking hebben op broedvogels;*
2. *Aantal waarnemingen dat is vereist tussen de datumgrenzen;*
3. *Aantal waarnemingen dat is vereist in hele periode;*
4. *Afstand waarbinnen twee waarnemingen die niet tijdens hetzelfde bezoek zijn gedaan, worden beschouwd als van hetzelfde territorium. In geval van meer dan twee waarnemingen is voor de grootte van een territorium maximaal 1,5 maal de fusie-afstand aangehouden.*

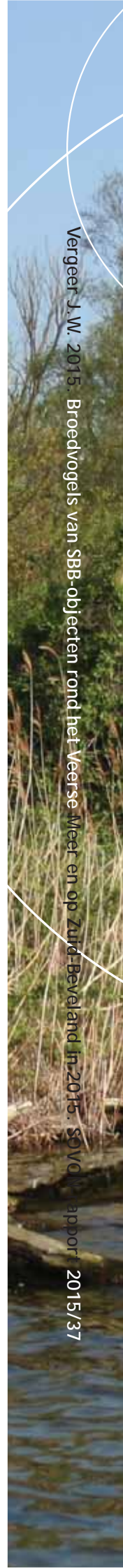
Soort	1a	1b	2	3	4	Soort	1a	1b	2	3	4
Knobbelzwaan	15-4	20-7	1	2	2500	Gaai	27-3	10-7	1	0	500
Zwarte Zwaan	24-2	31-7	1	2	2500	Kauw	24-2	10-5	1	1	300
Grauwe Gans	24-2	15-4	1	1	2500	Zwarte Kraai	24-2	30-6	1	0	500
Nijlgans	10-3	15-5	1	2	2500	Pimpelmees	10-3	30-6	1	1	300
Bergeend	25-4	15-7	1	2	2500	Koolmees	10-3	30-6	1	1	300
Kuifeend	10-5	30-6	1	0	1000	Staartmees	24-2	31-5	1	1	500
Middelste Zaagbek	10-5	30-6	1	2	1000	Tjiftjaf	5-4	20-7	1	1	300
Krakeend	15-4	15-6	1	0	1000	Fitis	10-4	30-6	1	1	300
Slobeend	15-4	30-6	1	0	1000	Braamsluiper	25-4	30-6	1	1	300
Wilde Eend	27-3	10-5	1	0	1000	Grasmus	20-4	10-7	1	1	300
Fazant	27-1	30-6	1	1	300	Tuinfluitier	25-4	20-7	1	1	300
Dodaars	5-4	10-7	1	1	500	Zwartkop	10-4	20-7	1	1	300
Fuut	10-4	15-6	1	2	1000	Sprinkhaanzanger	25-4	20-7	1	1	300
Bruine Kiekendief	15-4	30-6	1	2	1000	Spotvogel	5-5	15-7	1	1	300
Havik	27-1	15-7	1	2	1000	Bosrietzanger	5-5	20-7	1	1	300
Sperwer	24-2	15-7	1	2	500	Kleine Karekiet	30-4	10-7	1	1	300
Buizerd	27-1	15-7	1	2	1000	Rietzanger	20-4	10-7	1	1	300
Torenavalk	24-2	15-7	1	2	500	Boomkruiper	27-1	20-6	1	1	300
Waterral	10-4	10-7	1	1	300	Winterkoning	27-1	20-7	1	1	300
Waterhoen	15-4	15-6	1	1	300	Merel	24-2	15-7	1	1	300
Meerkoet	15-4	10-6	1	2	500	Zanglijster	15-4	30-6	1	1	300
Scholekster	25-4	10-6	1	2	1000	Grote Lijster	24-2	31-5	1	1	500
Kievit	27-3	10-5	1	0	1000	Grauwe Vliegenvanger	10-5	10-8	1	1	300
Tureluur	15-4	15-6	1	0	1000	Roodborst	25-4	30-6	1	1	300
Kokmeeuw	15-5	15-6	1	1	500	Nachtegaal	30-4	20-6	1	1	300
Visdief	15-5	30-6	1	1	500	Blauwborst	27-3	15-7	1	1	300
Noordse Stern	15-5	30-6	1	1	500	Heggenmus	5-3	10-7	1	1	300
Holenduif	24-2	31-7	1	1	500	Gele Kwikstaart	10-4	20-7	1	1	300
Houtduif	15-4	31-7	1	1	300	Graspieper	27-3	30-6	1	1	300
Zomertortel	25-4	20-7	1	1	300	Vink	15-4	20-7	1	1	300
Koekoek	5-5	25-6	1	1	1000	Groenling	10-4	20-6	1	1	300
Ransuil	15-2	20-7	1	1	500	Putter	27-3	15-7	1	1	300
Groene Specht	24-2	31-5	1	1	1000	Kneu	20-4	20-7	1	1	500
Grote Bonte Specht	24-2	30-6	1	1	300	Goudvink	27-3	31-7	1	1	500
Wielewaal	5-5	15-7	1	1	500	Appelvink	10-3	20-6	1	1	300
Ekster	27-1	30-6	1	0	500	Rietgors	10-4	30-6	1	1	300

Bijlage 3. Nederlandse trends (1990-2013) van soorten die tijdens meerdere karteringen in het Veerse Meer en in de terreinen in Zuid-Beveland zijn onderzocht en waarvan gegevens beschikbaar zijn. Bron: www.sovon.nl.

Bijlage 4. Soortkaarten kartering 2015 (volgende pagina's).

Uit deze PDF zijn de stippenkaarten verwijderd. Voor aanvullende gegevens kunt u contact opnemen met Petra Verburg (petra.verburg@sovon.nl)

In opdracht van:

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

